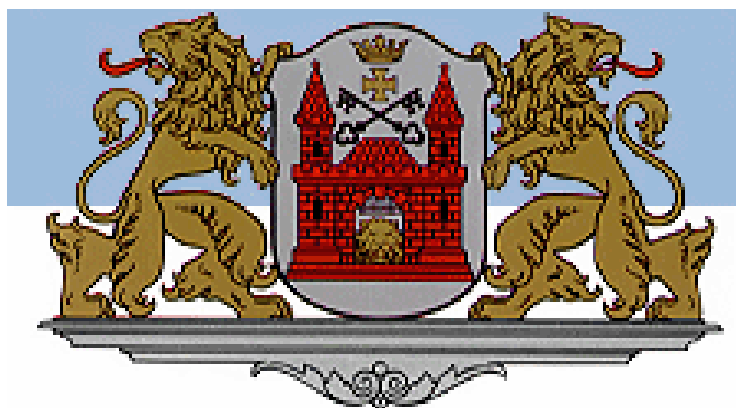


Rīgas dome



Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments

Būvniecības pārraudzības funkcijas un ar to saistīto procesu Rīgas pašvaldībā izvērtējums

Ziņojuma gala versija

Versija 2.0

Rīga, 2007

Rīgas domes
Pilsētas attīstības departamenta
direktoram P.Strancim
Amatu ielā 4
Rīga, LV-1050

2007. gada 5. jūnijs

Par Būvniecības pārraudzības funkcijas un ar to saistīto procesu Rīgas pašvaldībā izvērtējuma ziņojumu

A.god. Stranča kungs,

Saskaņā ar 2006. gada 15. novembrī noslēgto līgumu par būvniecības pārraudzības funkcijas un ar to saistīto procesu Rīgas pašvaldībā izvērtējumu SIA „Ernst & Young Baltic” ir sagatavojusi ziņojuma gala versiju, kuras izstrādē ir ņemti vērā Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta (turpmāk - RDPAD) sniegtie komentāri par š.g. 7. maijā iesniegto melnraksta ziņojumu. Jūsu ērtībai esam arī sagatavojusi pārskatu par RDPAD sniegto komentāru ņemšanu vērā, izstrādājot ziņojuma gala versiju.

Vēlamies atzīmēt, ka šis ziņojums ietver RDPAD veiktās būvniecības pārraudzības funkcijas aprakstu, riska novērtējuma rezultātus, kā arī informāciju par mūsu secinājumiem un ieteikumiem būvniecības pārraudzības funkcijas izpildes pilnveidošanai. Attiecībā uz mūsu sniegtajiem ieteikumiem, tikai un vienīgi RDPAD vadība būs atbildīga par jebkādu lēmumu īstenošanu un turpmāko darbību saistībā ar minētajiem ieteikumiem.

Šis ziņojums ir paredzēts vienīgi RDPAD lietošanai, un tas nav domāts citiem mērķiem.

Mēs vēlētos arī vēlreiz izteikt pateicību par RDPAD darbinieku atsaucību un sniegto atbalstu šī izvērtējuma veiksmīgai un kvalitatīvai veikšanai.

Ar cieņu,

SIA „Ernst & Young Baltic” vārdā,

Egons Liepiņš
Valdes loceklis, partneris

Šī dokumenta autoru personiskās tiesības pieder tā izstrādātājiem. Dokumenta autoru mantiskās tiesības pieder Rīgas domei.

Rīgas domei ir tiesības izmantot šo dokumentu 2006. gada 15. novembra līgumā Nr. DA-06-197-lī paredzētajā apjomā.

© 2007, SIA “Ernst & Young Baltic”

© 2007, Rīgas dome

Dokumenta autori:

Ivars Solovjovs, Ernst & Young Baltic projektu vadītājs;

Linda Gržibovska, Ernst & Young Baltic vecākā konsultante;

Rihards Volfs, Ernst & Young Baltic konsultants.

Kontaktpersonas:

Pēteris Strancis, RD Pilsētas attīstības departamenta direktors;

Andis Ciniš, RD Pilsētas attīstības departamenta Rīgas pilsētas Būvvaldes vadītājs;

Inguss Virčavs, RD Pilsētas attīstības departamenta būvvaldes vadītāja vietnieks;

Ilmārs Grīntāls, RD Pilsētas attīstības departamenta Ekonomikas pārvaldes Investīciju un attīstības nodaļas galvenais speciālists.

Izmaiņu lapa:

Nr.	Versija	Mainītās daļas	Izmaiņu kopsavilkums	Autors	Datums	Pamatojums
1.	1.0	N/a	N/a	N/a	07.05.2007	N/a
2.	2.0	Sadaļas 2, 3, 5, un 6.4.pielikums	Skat. pielikumā	L.Gržibovska	04.06.2007	RD PAD komentāri

Izplatīšana:

Nr.	Saņēmējs	Datums
1.	P.Strancis, RD PAD direktors	05.06.2007
2.	I.Grīntāls, RD PAD Ekonomikas pārvaldes Investīciju un attīstības projektu nodaļas galvenais speciālists	05.06.2007

Saturs

KOPSAVILKUMS.....	6
1. IEVADS.....	8
1.1. Projekta mērķis	8
1.2. Dokumenta mērķi.....	8
1.3. Dokumenta ierobežojumi	8
1.4. Izvērtējuma darba apjoms.....	9
1.5. Izvērtējuma metodika	9
1.5.1. Procesu atbilstība ārējiem un iekšējiem tiesību aktiem	10
1.5.2. Procesu lietderīgums un efektivitāte.....	10
1.5.3. Funkcijas pārvaldība un riska kontroles sistēmas efektivitāte	10
1.5.4. Citu pušu pieredzes apskats	10
1.6. Informācijas avoti	11
1.7. Dokumentā izmantoto apzīmējumu un saīsinājumu skaidrojums	12
1.8. Dokumentā izmantotie simboli.....	12
2. BŪVNICĪBAS PĀRRAUDZĪBAS FUNKCIJA.....	14
2.1. Funkcijas mērķi	14
2.2. Funkciju reglamentējošā normatīvā bāze	15
2.3. Būvniecības pārraudzībā funkcijas izpildītāji.....	18
2.3.1. Nesenās izmaiņas RDPAD organizatoriskajā struktūrā.....	18
2.3.2. Iesaistītās RDPAD struktūrvienības un to pienākumi	18
3. BŪVNICĪBAS PĀRRAUDZĪBAS PROCESI	22
3.1. Būvniecības ieceres izskatīšana	23
3.2. Būves projektēšana	26
3.3. Būvatļaujas izsniegšana.....	28
3.4. Būvniecības procesa uzraudzība	30
3.5. Būves pieņemšana ekspluatācijā.....	32
3.6. Būvniecības pārraudzības procesu dokumentācija.....	34
3.7. Nesavietojamo pienākumu nošķiršana	35
4. BŪVNICĪBAS PĀRRAUDZĪBAS PROCESU RISKU ANALĪZE	37
4.1. Risku identificēšana un novērtēšana	37
4.2. Risku karte.....	38
4.3. Prioritāro risku saraksts.....	38
4.4. Prioritāro risku kontroles pasākumi	39
4.4.1. Kompetentu darbinieku nodrošināšana.....	39
4.4.2. Normatīvo aktu kvalitāte būvniecības jomā.....	40
4.4.3. Lēmumu pieņemšanas kvalitāte	40
4.4.4. Būvniecības pārraudzības funkcijas pārvaldība	41
4.4.5. Klientu apkalpošanas standarta izpilde.....	42

5.	NOVĒRTĒJUMS, SECINĀJUMI UN IETEIKUMI	43
5.1.	Atbilstības normatīvo aktu prasībām novērtējums	43
5.1.1.	Normatīvo aktu „krātuves” funkcionalitāte	43
5.1.2.	Informācijas uzkrāšana par normatīvo aktu nepilnību precedentiem	44
5.1.3.	Virskontrole lēmumu subjektivitātes mazināšana	45
5.2.	Procesu lietderīguma novērtējums	45
5.2.1.	Pašvaldības lomas pakāpeniska samazināšana	46
5.2.2.	Būvniecības pārraudzības būtības skaidrošana	47
5.3.	Procesu efektivitātes novērtējums	48
5.3.1.	Būvprojektu virzības uzraudzība	48
5.3.2.	Būvprojektu klasifikatora piemērošana	49
5.3.3.	Finansiāli nozīmīgo procesu identificēšana	49
5.3.4.	Būvniecības objektu atlases metodika būvinspekcijas pārbaužu veikšanai	50
5.3.5.	Būvniecības dokumentācijas izmaiņu pārvaldība	51
5.4.	Riska pārvaldības efektivitāte	51
5.4.1.	Riska pārvaldības sistēmas izveide	52
5.4.2.	Iekšējā audita funkcijas pilnveidošana	53
5.4.3.	Kvalificētu darbinieku nodrošināšana	54
5.4.4.	Darbinieku plānošana mainīgas noslodzes apstākļos	54
6.	PIELIKUMI	56
6.1.	Pielikums Nr.1 – RDPAD darbību reglamentējošo normatīvo aktu saraksts	56
6.2.	Pielikums 2 – Būvprojektu grupu klasifikācija	59
6.3.	Pielikums Nr.3 – Būvniecības pārraudzības procesos identificēto un sarindoto risku saraksts	60
6.4.	Pielikums 4 - Citu pašvaldību pieredzes analīze	63
6.5.	Pielikums 5 - RDPAD klientu vērtējums	67

Kopsavilkums

Saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām” un „Būvniecības likumu” Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments (turpmāk – RDPAD) pilda Rīgas pašvaldībai uzdoto būvniecības pārraudzības funkciju – pārzināt un kontrolēt būvniecību Rīgas pašvaldības teritorijā, veicot noteiktas kontroles darbības jeb būvniecības pārraudzības procesus atsevišķos būvniecības procesa posmos.

Ņemot vērā mainīgo RDPAD darbību reglamentējošo normatīvo bāzi, pieaugošos būvniecības apjomus un klientu apkalpošanas prasības, RDPAD jānodrošina būvniecības pārraudzības funkcijas izpildes atbilstība normatīvo aktu prasībām, kā arī lietderīga un efektīva darbība šīs funkcijas mērķu sasniegšanā.

Mērķis

Šī izvērtējuma mērķis ir sniegt RDPAD un Rīgas domes Attīstības komitejas vadībai objektīvu un profesionālu būvniecības pārraudzības funkcijas un ar to saistīto procesu Rīgas pašvaldībā izvērtējumu un sagatavot priekšlikumus būvniecības pārraudzības funkcijas un ar to saistīto procesu izpildes optimizācijai un pilnveidošanai (t.sk. no klientu viedokļa), kā arī kontroles mehānismu pilnveidošanai.

Galvenie uzdevumi

Izvērtējuma ietvaros tika veikti šādi galvenie uzdevumi:

- galveno funkcijas izpildes procesu apzināšana un dokumentēšana;
- funkcijas izpildi ietekmējošo risku identificēšana un novērtēšana, kā arī prioritāro risku noteikšana;
- funkcijas un saistīto procesu izvērtējums no atbilstības normatīvajiem aktiem, lietderīguma un efektivitātes aspektiem;
- secinājumu un ieteikumu sagatavošana funkcijas izpildes pilnveidošanai.

Atbilstības normatīvo aktu prasībām novērtējums

Veicot RDPAD izstrādāto iekšējo normatīvo aktu analīzi no pilnvarojuma, izpildes termiņu, standarta dokumentācijas izmantošanas viedokļa netika konstatētas neatbilstības starp būvniecības pārraudzības funkcijas izpildi reglamentējošo ārējo un galveno iekšējo normatīvo aktu prasībām.

Tomēr, lai nākotnē nodrošinātu būvniecības pārraudzības procesu izpildes atbilstību normatīvo aktu prasībām, RDPAD savā darbībā jāveic šādi pilnveidojumi:

- RDLIS kā normatīvo aktu “krātuves” funkcionalitātes papildināšana ar normatīvo aktu tematiskās atlases rīku;
- Informācijas uzkrāšana par normatīvo aktu nepilnību precedentiem un tās izmantošana normatīvo aktu pilnveidošanai un RDPAD darbinieku izglītošanai;
- Virskontroles ieviešana lēmumu subjektivitātes mazināšanai, ievērojot nepieciešamību nošķirt nesavietojamās funkcijas secīgos būvniecības pārraudzības procesos.

Procesu lietderīguma novērtējums

RDPAD veikto būvniecības pārraudzības procesu lietderības analīzes rezultātā tika secināts, ka esošie procesi nodrošina uz izvērtējuma veikšanas brīdi spēkā esošajos normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildi, un esošās normatīvās bāzes ietvaros RDPAD būvniecības pārraudzības procesu izpildē netika konstatēta būtisku nelietderīgu darbību veikšana, kas nav vērstas uz funkcijas mērķu sasniegšanu.

Tomēr jāatzīmē, ka salīdzinājumā ar citu ES valstu pašvaldību praksi Latvijā šobrīd normatīvos aktos ir noteikta ļoti augsta kontroles vide būvniecības jomā ar izteiktu t.s. „pirmskontroles” principu. Nākotnē

pašvaldības veiktās būvniecības pārraudzības funkcijas apjoms iespējams samazināt līdz pat teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu izstrādei un pārraudzībai, būvprojektu uzskaiti, sūdzību izskatīšanai par citu pušu interešu neievērošanu būvniecības procesā un līdzdalību normatīvajiem aktiem neatbilstošas būvniecības gadījumu izskatīšanai.

Veicot attiecīgus grozījumus būvniecību reglamentējošos normatīvajos aktos, pašvaldības loma būvniecības pārraudzības funkcijas izpildē būtu jāveic pakāpeniski, lai kontroles līmeņa samazināšana būtu adekvāta pilnveidojumiem normatīvajā bāzē attiecībā uz būvniecības procesa dalībnieku atbildību un faktiskajai šo dalībnieku spējai izprast un uzņemties atbildību par būvniecības procesa norisi un rezultātiem.

Procesu efektivitātes novērtējums

Veicot būvniecības pārraudzības procesu efektivitātes izvērtējumu, kopumā netika konstatēti būtiski darbības efektivitātes trūkumi vai nesamērīgi lielu resursu izmantošana kāda pienākuma veikšanā.

Tomēr izvērtējuma veikšanas laikā tika novērotas vairākas RDPAD veiktās darbības, kurās iespējami pilnveidojumi, lai būvniecības pārraudzības funkcijas izpildi padarītu ērtāku un mazinātu resursu un laika patēriņu:

- Būvprojektu virzības uzraudzības informācijas sistēmas Būve izmantošana arī datu uzkrāšanai par būvniecības ieceru pieteikumiem;
- Būvprojektu klasifikatora piemērošana gan strukturējot klientiem sniegto informāciju, gan sistematizējot RDPAD darbību visos būvniecības pārraudzības posmos;
- Finansiāli nozīmīgo procesu identificēšana, lai RDPAD lēmumu pieņemšanā tiktu ņemto vērā saistītie finanšu riski, kā arī tiktu noteikti tie finanšu riski, kuri var mazināt plānotos ieņēmumus (t.sk. nodevas un maksas pakalpojumu maksas) vai palielināt izdevumus (t.sk. zaudējumu atlīdzība) RDPAD budžetā;
- Būvniecības objektu atlases metodika būvinspekcijas pārbaūžu veikšanai, lai pārbaudāmos objektus atlasītu pamatojoties uz riska novērtējumu;
- Būvniecības dokumentācijas izmaiņu pārvaldība, lai jebkura būvniecības dokumenta gadījumā varētu izsekot līdzī tajā veiktajām izmaiņām un visi dokumenta izskatīšanā iesaistītie RDPAD darbinieki tiktu attiecīgi informēti.

Riska pārvaldības efektivitāte

RDPAD kopumā nav ieviesta visaptveroša riska vadības sistēma, un RDPAD darbību ietekmējošie riski tiek identificēti un pārvaldīti no gadījuma uz gadījumi. Šāda pieeja neļauj apzināt un prognozēt visus būtiskākos riska notikumus, kas ietekmē RDPAD darbības mērķu sasniegšanu, kā arī neļauj adekvāti pārdalīt iestādes resursus par labu prioritāro risku kontroles pasākumu veikšanai salīdzinājumā ar zema riska kontroles pasākumiem.

Tādējādi RDPAD ietvaros būtu jāizveido riska pārvaldības sistēma, kas ļautu identificēt un novērtēt esošos riskus, kā arī lemt par būtisko darbības kontroles elementu izveidi vai pilnveidošanu šo risku pārvaldībai. Turklāt iekšējā audita funkcija var palīdzēt RDPAD vadībai risku pārvaldības procesu pilnveidošanā, un šim nolūkam nepieciešams pilnveidot iekšējā audita funkcijas izpildes metodiku, pilnveidojot iekšējā audita stratēģijas noteikšanas, pārbaūžu veikšanas un resursu aprēķināšanas metodes.

Šī izvērtējuma ietvaros veiktās riska analīzes rezultātā kā augstākā riska joma tika identificēta kvalificētu darbinieku nodrošināšana, gan kvalifikācijas, gan apjoma ziņā. Šis riska jomas pārvaldībai tuvākajā laikā jāpievērš pastiprināta RDPAD vadības uzmanība, veicinot esošo darbinieku apmācību darba specifiskajās jomās, nodrošinot pietiekamus finanšu un personāla resursus šo apmācību veikšanai, kā arī nodrošinot iespējas mainīgas slodzes apstākļos piesaistīt papildu personālu no citām Rīgas domes struktūrvienībām vai ārējiem resursiem.

1. Ievads

Saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām” un „Būvniecības likumu” Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments (turpmāk – RDPAD) pilda Rīgas pašvaldībai uzdoto būvniecības pārraudzības funkciju – pārzināt un kontrolēt būvniecību Rīgas pašvaldības teritorijā.

Lai nodrošinātu šīs pašvaldības funkcijas izpildi, RDPAD struktūrvienības atsevišķos būvniecības procesa posmos veic noteiktas kontroles darbības jeb būvniecības pārraudzības procesus.

Mainoties normatīvo aktu prasībām gan teritorijas izmantošanas un apbūves ierobežojumu jomā, gan arī būvniecības norises un tehnisko prasību jomās, RDPAD jāseko līdzi izmaiņām normatīvo aktu prasībās un jānodrošina tās veikto būvniecības pārraudzības procesu atbilstība visu spēkā esošo normatīvo aktu normām.

Rīgas pilsētai attīstoties un pieaugot būvniecības apjomiem pilsētā, pieaug arī RDPAD struktūrvienību kopējais darba apjoms un prasības pret RDPAD struktūrvienību darbu klientu apkalpošanas jomā. Tādējādi RDPAD struktūrvienībām pastāvīgi jāmeklē risinājumi savas darbības optimizēšanai un pilnveidošanai, lai varētu efektīvi un kvalitatīvi sniegt pakalpojumus Rīgas pilsētas iedzīvotājiem.

Iepirkuma procedūras rezultātā 2006. gada 15. novembrī tika noslēgts līgums starp Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentu un SIA „Ernst & Young Baltic” par RDPAD veiktās būvniecības pārraudzības funkcijas un ar to saistīto procesu izvērtējumu. Šis ziņojums ir veiktā izvērtējuma darba nodevums.

1.1. Projekta mērķis

Šī projekta mērķis ir sniegt RDPAD un Rīgas domes Attīstības komitejas vadībai objektīvu un profesionālu būvniecības pārraudzības funkcijas un ar to saistīto procesu Rīgas pašvaldībā izvērtējumu un sagatavot priekšlikumus būvniecības pārraudzības funkcijas un ar to saistīto procesu izpildes optimizācijai un pilnveidošanai (t.sk. no klientu viedokļa), kā arī kontroles mehānismu pilnveidošanai.

1.2. Dokumenta mērķi

Šī dokumenta mērķi ir šādi:

- Sniegt novērtējumu par būvniecības pārraudzības procesu atbilstību normatīvo aktu prasībām, to lietderību un izpildes efektivitāti;
- Sniegt novērtējumu par būvniecības pārraudzības funkcijas pārvaldības un kontroles sistēmas efektivitāti, pamatojoties uz būvniecības pārraudzības procesos esošo risku izvērtējumu;
- Sniegt secinājumus un ieteikumus atklāto trūkumu novēršanai un darbības pilnveidošanai.

Šajā ziņojumā apkopotie priekšlikumi var tikt izmantoti turpmāku RDPAD un Rīgas domes Attīstības komitejas vadības lēmumu pieņemšanai par būvniecības pārraudzības funkcijas un ar to saistīto procesu izpildes pilnveidošanu.

1.3. Dokumenta ierobežojumi

Projekta ietvaros izskatīti būvniecības pārraudzības procesi un ar tiem saistītie riski, kuru izpildi veic atsevišķas RDPAD struktūrvienības - Rīgas pilsētas būvvalde, Rīgas pilsētas būvinspekcija, Departamenta administrācijas struktūrvienības un Audita nodaļa, kā arī Būvvaldes padome un Inženierpadome. Pārējo RDPAD struktūrvienību un ārējo institūciju dalība procesos ir atspoguļota normatīvajos aktos noteiktajā apjomā un detalizēti nav analizēta.

Šī projekta ietvaros būvniecības pārraudzības funkciju reglamentējošie ārējo un iekšējo normatīvo aktu prasību analīze, substantīvās pārbaudes un salīdzinošā analīze veikta laika periodā no 2006. gada 15. novembra līdz 2007. gada 28. februārim, savukārt būvniecības pārraudzības procesos esošo risku un to pārvaldības analīze veikta laika periodā no 2007. gada 1. marta līdz 14. aprīlim.

Šis dokuments sagatavots izskatīšanai vienīgi RDPAD un Rīgas domes Pilsētas attīstības komitejas vadībai.

1.4. Izvērtējuma darba apjoms

SIA „Ernst & Young Baltic” veiktais darba apjoms šī projekta ietvaros saskaņā ar tehniskās specifikācijas prasībām ietvēra šādu uzdevumu izpildi:

- Būvvaldes veikto būvniecības pārraudzības procesu apzināšana un dokumentēšana šādos jautājumos:
 - Būvniecības pieteikumu izskatīšana un Plānošanas un arhitektūras uzdevumu izsniegšana, t.sk. inženierplānošanas nosacījumu sagatavošana un izsniegšana un publiskās apspriešanas nepieciešamības izvērtēšana un organizēšana;
 - Būvprojektu izskatīšana, saskaņošana un akceptēšana;
 - Būvatļauju izsniegšana;
 - Būvdarbu atbilstības Latvijas Republikas likumu un citu normatīvo aktu, kā arī saistošo apbūves noteikumu prasībām kontrole;
 - Būvobjekta pieņemšanas akta izsniegšanas pārraudzība.
- Riska apzināšana un riska analīzes veikšana ar mērķi noteikt galvenos riska notikumus, kas būtiski ietekmē sekmīgu būvniecības uzraudzības procesu izpildi un noteikto mērķu sasniegšanu.
- Būvniecības pārraudzības procesu (procedūru) analīze šādos aspektos:
 - Procesu (procedūru) atbilstība ārējiem un iekšējiem tiesību aktiem;
 - Procesu lietderīgums – funkcionālais audits;
 - Procesu efektivitāte no pašvaldības un pakalpojumu saņēmēju viedokļa;
 - Funkcijas pārvaldības un risku kontroles sistēmas efektivitāte, pamatojoties uz būvniecības pārraudzības procesos (procedūrās) esošo prioritāro risku izvērtējumu.
- Būvvaldes izveidoto kontroles mehānismu ierobežota apjoma substantīvās pārbaudes ar mērķi pārbaudīt veikto kontroļu faktiskās darbības efektivitāti.

1.5. Izvērtējuma metodika

Būvniecības pārraudzības funkcijas un ar to saistīto procesu izvērtējums tika veikts vairākos posmos, katrā no izvērtējuma veikšanas posmiem izmantojot efektīvākās un izvērtējuma specifikai piemērotākās metodes. Galvenie šī izvērtējuma veikšanas posmi, kas nodrošina loģisku un secīgu būvniecības pārraudzības procesu analīzi, bija šādi:



Saskaņā ar šī izvērtējuma tehniskās specifikācijas prasībām būvniecības pārraudzības funkcija un ar to saistītie procesi tika izvērtēti no dažādiem aspektiem – procesu atbilstība normatīvajiem aktiem, procesu lietderīgums un efektivitāte, funkcijas pārvaldības un riska kontroles sistēmas efektivitāte. Papildus izvērtējuma ietvaros tika apskatīta arī citu pašvaldību pieredze būvniecības pārraudzības funkcijas izpildē.

1.5.1. Procesu atbilstība ārējiem un iekšējiem tiesību aktiem

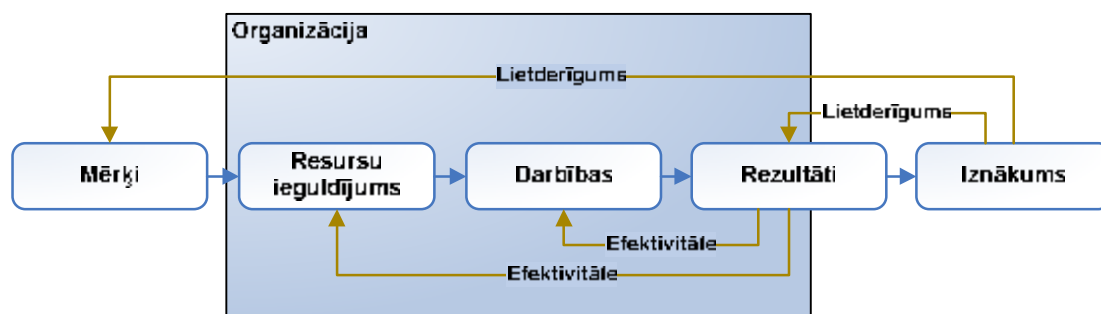
Lai pārbaudītu RDPAD struktūrvienību veikto būvniecības pārraudzības procesu atbilstību ārējo un iekšējo tiesību aktu prasībām, izvērtējuma ietvaros tika pārbaudīta RDPAD izdoto iekšējo normatīvo aktu atbilstība ārējiem tiesību aktiem šādos aspektos:

- Ārējos un iekšējos tiesību aktos dotais pilnvarojums RDPAD veikt attiecīgo būvniecības pārraudzības procesu;
- Attiecīgā procesa izpildei izmantoto dokumentu kopums, ko nosaka ārējie normatīvie akti;
- Procesu posmu izpildes termiņi, kurus nosaka ārējie normatīvie akti.

1.5.2. Procesu lietderīgums un efektivitāte

Būvniecības pārraudzības procesu lietderība (angl. - *effectiveness*) tika izvērtēta, analizējot, vai veiktās RDPAD darbības būvniecības pārraudzības jomā ļauj sasniegt būvniecības pārraudzības funkcijai noteiktos mērķus un plānotos rezultātus. Savukārt, efektivitātes (angl. – *efficiency*) izvērtēšanai šī izvērtējuma ietvaros tika analizēts, vai RDPAD būvniecības pārraudzības procesu izpildi veic visoptimālākajā veidā.

Shematiski lietderības un efektivitātes jēdzienus loģiskās darbības plānošanas procesā var attēlot šādi:



Lietderību var raksturot kā sasniegto rezultātu (angl. – *output*) un iznākumu (angl. – *outcome*) atbilstības pakāpi uzstādītajiem mērķiem, savukārt efektivitāte raksturo rezultātu attiecību pret ieguldītajiem resursiem noteiktu darbību veikšanā.

1.5.3. Funkcijas pārvaldība un riska kontroles sistēmas efektivitāte

Šī izvērtējuma ietvaros tika veikta būvniecības pārraudzības funkcijas un ar to saistīto procesu riska analīze, kura aptvēra šādu darbību veikšanu:

- Būvniecības pārraudzības funkcijas mērķu izpildi ietekmējošo risku noteikšanu;
- Riska novērtēšanas metodikas izstrādi;
- Identificēto risku novērtējuma veikšanu;
- Riska novērtējuma rezultātu apkopošanu un riska kartes izveidošanu;
- Prioritāro risku saraksta sastādīšanu;
- Prioritāro risku pārvaldībai veikto kontroles mehānismu analīzi.

Riska analīzes rezultātā tika novērtēts, cik efektīvi būvniecības pārraudzības procesos esošie riski tiek pārvaldīti, mazinot šo risku iestāšanās varbūtību un ietekmi uz funkcijas mērķu sasniegšanu.

1.5.4. Citu pušu pieredzes apskats

Lai pilnvērtīgāk izvērtētu būvniecības pārraudzības funkcijas izpildes organizāciju Rīgas pašvaldībā, šī izvērtējuma ietvaros tika apkopota informācija par:

- Citu pašvaldību pieredzi būvniecības pārraudzības funkcijas izpildē;
- Klientu pieredzi sadarbojoties ar RDPAD struktūrvienībām būvniecības jautājumos.

1.6. Informācijas avoti

- Būvniecības pārraudzības procesu apzināšanai, tika veikta šādu normatīvo aktu analīze:
 - Būvniecības likums, Vispārīgie būvnoteikumi, Latvijas būvnormatīvi un Ministru kabineta izdoto normatīvo aktu prasības būvniecības jomā;
 - Rīgas domes izdotie saistošie noteikumi būvniecības pārraudzības jomā;
 - Rīgas domes, t.sk., RDPAD izstrādātie iekšējie normatīvie akti un procedūras būvniecības pārraudzības jomā;
 - Būvniecības pārraudzībā iesaistīto RDPAD struktūrvienību nolikumu analīze un iesaistīto amatpersonu amata apraksti;
- Rīgas domes Sabiedrisko attiecību nodaļas sniegtie dati par RDPAD darba apjomu būvniecības pārraudzības jomā;
- Projekta ietvaros tika organizētas intervijas ar sekojošiem procesu īpašniekiem un dalībniekiem, lai dokumentētu būvniecības pārraudzības procesu norisi, risku apzināšanu un analīzi:
 - A.Cinis, RDPAD Rīgas pilsētas būvvaldes vadītājs, tikšanās 2006. gada 8. decembrī, 13. decembrī un 2007. gada 13. februārī;
 - P. Strancis, RDPAD direktors (līdz 2007. gada 9. aprīlim – RDPAD direktora pirmais vietnieks), tikšanās 2007. gada 18. janvārī;
 - A. Goldberga, RDPAD Rīgas pilsētas Būvvaldes Pilsētvides nodaļas vadītāja, galvenā vides dizaina speciāliste, arhitektūras pārvaldes vadītāja vietniece, tikšanās 2007. gada 17. janvārī;
 - B. Gudrīte, RDPAD Audita nodaļas vadītāja, tikšanās 2007. gada 17. janvārī;
 - R. Krauklis, RDPAD Rīgas pilsētas Būvvaldes Inženieru nodaļas vadītāja vietnieks, tikšanās 2007. gada 11. janvārī;
 - V. Brūvere, RDPAD Klientu apkalpošanas centra (KAC) galvenā apmeklētāju apkalpošanas speciāliste, kancelejas vadītājas vietniece, tikšanās 2006. gada 15. decembrī;
 - M. Treija, RDPAD Rīgas pilsētas Būvvaldes Arhitektūras pārvaldes nodaļas vadītāja, arhitektūras pārvaldes vadītāja vietniece tikšanās 2006. gada 19. decembrī;
 - A. Siliņš, RDPAD Rīgas pilsētas Būvvaldes Inženieru nodaļas vadītājs, Būvvaldes vadītāja vietnieks, tikšanās 2006. gada 19. decembrī;
 - L. Akmentiņa, RDPAD Juridiskās nodaļas vadītāja, tikšanās 2006. gada 19. decembrī un 2007. gada 23. janvārī (piedalījās arī Daiga Novicka, Juridiskās nodaļas juriskonsulte);
 - I. Šuldrika, RDPAD Rīgas pilsētas Būvvaldes Latgales priekšpilsētas arhitektu grupas vadītāja, Latgales priekšpilsētas galvenā arhitekte, tikšanās 2007. gada 19. janvārī;
 - J. Upmalis, RDPAD Rīgas pilsētas Būvinspekcijas priekšnieka p.i., tikšanās 2007. gada 23. janvārī;
 - A. Leškovičs, RDPAD Informācijas tehnoloģiju projektu nodaļas vadītājs, pārvaldes priekšnieka vietnieks, tikšanās 2006. gada 19. decembrī.
 - M. Kolāts, bijušais RDPAD Rīgas pilsētas Būvinspekcijas priekšnieka, būvvaldes vadītāja vietnieka p.i., tikšanās 2006. gada 18. decembrī;
 - E. Timofejevs, bijušais RDPAD Arhitektūras pārvaldes vadītājs, Būvvaldes vadītāja vietnieks, tikšanās 2006. gada 12. decembrī un 2007. gada 13. februārī;
 - D. Dzedone, Ventspils pilsētas domes Arhitektūras un Pilsēt būvniecības nodaļas vadītāja, tikšanās 2007. gada 12. februārī;

- I. Eklone, Ventspils pilsētas domes Ventspils pilsētas būvinspekcijas vadītāja, tikšanās 2007. gada 12. februārī;
- U. Kaugurs, SIA „Arhitektu birojs Padēlis-Līns un Kaugurs” (bijušais Latvijas Republikas Liepājas pilsētas domes Būvvaldes vadītājs), tikšanās 2007. gada 15. februārī;
- G. Kains, VAS „Latvijas valsts ceļi”, Ražošanas pārvalde, Līgumu daļa, Projektu vadītājs, tikšanās 2007. gada 15. februārī;
- A. Brambis, SIA „Aqua-Brambis” valdes priekšsēdētājs, vadītājs un G. Maļina SIA „Aqua-Brambis” valdes loceklis, vadītāja vietnieks, tikšanās 2007. gada 9. februārī;
- I. Vircavs, RDPAD būvvaldes vadītāja vietnieks, tikšanās 2007. gada 23. februārī;
- I. Leikums, RDPAD būvniecības uzraudzības padomes vadītājs, tikšanās 2007. gada 28. februārī;
- I. Liepiņa, RDPAD finanšu nodaļas vadītāja vietniece - vecākā grāmatvede, tikšanās 2007. gada 8. martā.

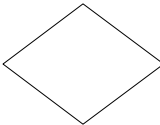
1.7. Dokumentā izmantoto apzīmējumu un saīsinājumu skaidrojums

Šajā ziņojumā izmantoti šādi apzīmējumi un saīsinājumi:

- Būvvalde – RDPAD Rīgas pilsētas būvvalde;
- Būvinspekcija – RDPAD Rīgas pilsētas būvinspekcija;
- KAC – Klientu apkalpošanas centrs;
- IPN – Inženierplānošanas nosacījumi;
- PAU – Plānošanas un arhitektūras uzdevums;
- RDPAD – Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments;
- RD – Rīgas dome;
- RKPAI – Būvvaldes Rīgas kultūras pieminekļu aizsardzības nodaļa.

1.8. Dokumentā izmantotie simboli

Šajā ziņojumā iekļautajās procesu diagrammās izmantotie šādi apzīmējumi:

	Jebkura veida procesa posms.
	Lēmums, kas nozīmē, ka attiecīgajam posmam ir slēdzējfunkcija, kas nosaka nepieciešamību pieņemt vienu no vairākiem iespējamiem lēmumiem.
	Procesa sākums un kā atsauce uz iepriekšējo procesu (t.i. procesa ienākošie dati vai izpildes sākuma nosacījumi).

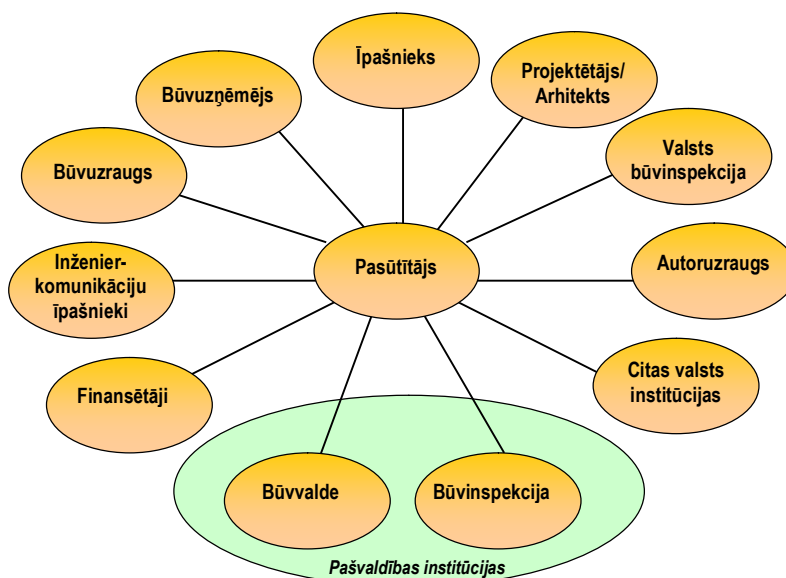


Procesa beigas un kā atsauce uz nākošo secīgo procesu (t.i. procesa rezultāti).

2. Būvniecības pārraudzības funkcija

Saskaņā ar LR normatīvo aktu prasībām būvniecības process tiek uzsākts līdz ar būvniecības ieceres izstrādāšanu un beidzas līdz ar būves pieņemšanu ekspluatācijā, aptverot vairākus secīgus būvniecības procesa posmus.

Būvniecība pēc būtības ir tehniski sarežģīts un kapitālietilpīgs process, kura izpildei nepieciešams piesaistīt gan kvalificētus un sertificētus speciālistus, gan ievērojamus finanšu līdzekļus. Turklāt būvniecības procesā ir iesaistītas vairākas puses (Attēls Nr.1), kurām katrai saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir noteikta sava loma.



Attēls Nr. 1 Būvniecības procesā iesaistītās puses

Būvniecības laikā var tikt ietekmētas arī trešo pušu intereses un plašākas sabiedrības intereses, kuru aizsardzība jānodrošina ar būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu starpniecību.

Būvniecība tādējādi ir viena no visvairāk reglamentētajām nozarēm tautsaimniecībā, un spēkā esošo normatīvo aktu ievērošanu noteiktos būvniecības procesa posmos pārbauga vairākas kompetentās institūcijas, t.sk. pašvaldības izveidotā būvvalde un būvinspekcija.

Saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām” un „Būvniecības likumu” RDPAD pilda pašvaldībai uzdoto būvniecības pārraudzības funkciju – pārzināt un kontrolēt būvniecību Rīgas pašvaldības teritorijā.

2.1. Funkcijas mērķi

Būvniecības pārraudzības funkcijai ir vairāki mērķi, kuri saskaņā ar RDPAD vadības pārstāvju teikto sarindojami šādā prioritārā secībā:

1. Veicināt līdzsvarotu teritorijas attīstību sabiedrības interesēs;
2. Veicināt trešo pušu interešu aizsardzību;
3. Uzraudzīt būvniecības procesa tiesiskumu;
4. Nodrošināt kvalitatīvus un ērtus pakalpojumus klientiem;
5. Nodrošināt būvniecības drošību un kvalitāti;
6. Nodrošināt funkcijas izpildes efektivitāti.

Šo mērķu vienlaicīga sasniegšana ir būvniecības pārraudzības funkcijas izpildē iesaistīto RDPAD struktūrvienību uzdevums.

2.2. Funkciju reglamentējošā normatīvā bāze

Būvniecība ir viena no visvairāk reglamentētajām nozarēm, ņemot vērā būvniecības procesā iesaistītu pušu skaitu, būvniecības procesa sarežģītību, kapitālietilpību un tā ietekmi uz trešo pušu un plašākas sabiedrības interesēm.

Lai izprastu būvniecības procesu reglamentējošās normatīvās bāzes apjomu, kurus jāpārzina būvniecības pārraudzības procesu izpildē iesaistītajām RDPAD struktūrvienībām, šī izvērtējuma ietvaros tika apkopota statistiskā informācija par ārējo normatīvo aktu skaitu sadalījumā pa normatīvo aktu veidiem, kā arī pēc to specifikas, t.i. tieši būvniecības procesu reglamentējošie normatīvie akti un citi saistītie normatīvie akti, kas tieši nereglamentē būvniecības procesa norisi.

Pamatojoties uz RDPAD mājas lapā (www.rdpad.lv) iekļauto LR normatīvo aktu sarakstu, kas iekļauts arī šī ziņojuma 1. pielikumā, RDPAD struktūrvienībām saistošo normatīvo aktu apjoms ir šāds.

Tabula Nr.1

RDPAD saistošās normatīvās bāze apjoms

Normatīvo aktu veidi	Būvniecību reglamentējošie normatīvie akti	Citi saistītie normatīvie akti	Kopā
Latvijas būvnormatīvi, t.sk.:	31	-	31
Obligātie būvnormatīvi	28	-	28
Rekomendējoša rakstura būvnormatīvi	3	-	3
LR likumi, t.sk.:	2	18	20
Vispārējo kārtību reglamentējošie likumi	1	18	19
Atsevišķām būvēm piemērojami likumi	1	-	1
Ministru kabineta un tās pakļautības iestāžu izdotie normatīvie akti, t.sk.:	23	7	30
Vispārējo kārtību reglamentējošie MK noteikumi	13	6	19
Atsevišķām būvēm piemērojami MK noteikumi	10	-	10
MK iestāžu rīkojumi	-	1	1
Rīgas domes izdotie normatīvie akti, t.sk.:	9	8	17
Rīgas domes saistošie noteikumi	7	5	12
Rīgas domes noteikumi	1	-	1
Rīgas domes lēmumi	1	1	2
Rīgas domes nolikumi	-	2	2
KOPĀ	65	33	98

Kā liecina apkopotie dati, būvniecības pārraudzības procesu izpildē iesaistītajām RDPAD struktūrvienībām jāpārzina ļoti liels normatīvo prasību kopums, turklāt šīs prasības jāievēro ne tikai savā darbībā, bet savas kompetences ietvaros arī jāuzrauga šo prasību izpilde no pārējo būvniecības procesa dalībnieku puses.

Taču lielākā daļa Tabulā Nr.1 norādīto normatīvo aktu vairāk nosaka tieši tehniskās prasības būvniecības procesa norisei un tā rezultātā radītajām būvēm, un tikai atsevišķi normatīvie akti reglamentē pašvaldības kompetencē esošās būvniecības pārraudzības funkcijas izpildi.

Ievērojot projekta mērķi, izvērtējuma ietvaros tika identificēti tie normatīvie akti (LR likumi, MK noteikumi un Rīgas domes saistošie noteikumi), kuri tieši reglamentē RDPAD veikto būvniecības pārraudzības procesu izpildi. Pamatojoties uz šiem normatīvajiem aktiem, RDPAD ir izdevusi arī vairākus RDPAD iekšējos

normatīvos aktus, kas saistoši attiecīgajām RDPAD struktūrvienībām un nosaka šo struktūrvienību darba organizāciju un vienotu pieeju būvniecības pārraudzības funkcijas izpildei visā Rīgas pašvaldības teritorijā.

Būvniecības pārraudzības funkcijas izpildi tieši reglamentējošo ārējo un iekšējo normatīvo aktu apkopojums ir dots Tabulā Nr.2.

Tabula Nr.2

Būvniecības pārraudzības funkcijas izpildi tieši reglamentējošo ārējo un iekšējo normatīvo aktu kopums

Normatīvo aktu grupa	Būvniecības pārraudzības procesi				
	Būvniecības ieceres izskatīšana	Būvprojekta saskaņošana un akceptēšana	Būvatļaujas izsniegšana	Būvniecības procesa uzraudzība	Būves pieņemšana ekspluatācijā
LR likumi	Būvniecības likums (7 un 12. pants)	Būvniecības likums (7. pants)	Būvniecības likums (7. pants)	Būvniecības likums (7. pants)	Būvniecības likums (7. pants)
LR Ministru kabineta noteikumi	- LR MK 01.04.1997. noteikumi Nr. 112 "Vispārīgie būvnoteikumi" - LR MK 02.09.1997. noteikumi 309 „Būvniecības publiskās apspriešanas noteikumi” - LR MK 07.06.2005. noteikumi Nr. 402 „Noteikumi par reklāmas objektu vai informācijas objektu izvietojumu gar ceļiem, kā arī kārtību, kādā saskaņojama reklāmas objektu vai informācijas objektu izvietojuma”	- LR MK 01.04.1997. noteikumi Nr. 112 "Vispārīgie būvnoteikumi" - LR MK 07.11.1995. noteikumi Nr. 324 „Noteikumi par kārtību, kādā organizējami būvprojektu un teritoriālpārveidošanas projektu skicē konkursi”	LR MK 01.04.1997. noteikumi Nr. 112 "Vispārīgie būvnoteikumi"	LR MK 01.04.1997. noteikumi Nr. 112 "Vispārīgie būvnoteikumi"	- LR MK 01.04.1997. noteikumi Nr. 112 "Vispārīgie būvnoteikumi" - LR MK 13.04.2004. noteikumi Nr. 299 „Noteikumi par būvju pieņemšanu ekspluatācijā”
Rīgas domes saistošie noteikumi	- RD 20.12.2005. saistošie noteikumi Nr. 34 "Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" - RD 08.03.2005. saistošie noteikumi Nr. 91 "Par reklāmu, izkārtni un citu informatīvo materiālu izvietojuma kārtību Rīgā"	RD 18.06.1996. lēmums Nr. 3389 „Par detaļplānojumu, inženierkomunikāciju attīstības shēmu un sarkano līniju, kā arī to izmaiņu projektu saskaņošanas un apstiprināšanas kārtību Rīgā”.			
RDPAD izdotie iekšējie normatīvie akti	- RDPAD Rīgas pilsētas būvvaldes reglaments - RDPAD 13.04.2004. rīkojums Nr. DA-04-101-rs „Par būvniecības pieteikuma izskatīšanas kārtību, no pieteikuma iesniegšanas līdz būvprojekta akceptam”. - RDPAD 24.03.2003. rīkojums Nr. 53 – r „Par būvniecības ieceres īstenošanas kārtības un būvprojektu izskatīšanas un akceptēšanas kārtības apstiprināšanu” - RDPAD 19.01.2007. instrukcija Nr. DA-07-1-ins „Kārtība, kādā Rīgas pilsētas būvvalde izvērtē nepieciešamību rīkot būves publisko apspriešanu”.	- RDPAD Rīgas pilsētas būvvaldes reglaments - RDPAD 24.03.2003. rīkojums Nr. 53-r Par būvniecības ieceres īstenošanas kārtības un būvprojektu izskatīšanas un akceptēšanas kārtības apstiprināšanu. - RD PAD 08.06.2004 rīkojuma Nr. DA-04-143-rs pielikums „Norādījumi par būvniecības dokumentu aprites kārtību un būvprojektu noformēšanu, izskatīšanu, saskaņošanu un akceptēšanu Rīgas pilsētā” - RDPAD rīkojums 25.09.2006. rīkojums Nr. DA-06-220-rs Par būvprojektu akceptēšanas un saskaņošanas kārtību RDPAD Rīgas pilsētas Būvvaldē - RDPAD 13.04.2004. rīkojums Nr. DA-04-101-rs „Par būvniecības pieteikuma izskatīšanas kārtību, no pieteikuma iesniegšanas līdz būvprojekta akceptam”	- RDPAD Rīgas pilsētas būvinspekcijas reglaments - RD Pilsētas attīstības departamenta 08.06.2004 rīkojuma Nr. DA-04-143-rs pielikums „Norādījumi par būvniecības dokumentu aprites kārtību un būvprojektu noformēšanu, izskatīšanu, saskaņošanu un akceptēšanu Rīgas pilsētā”	RDPAD Rīgas pilsētas būvinspekcijas reglaments	RDPAD Rīgas pilsētas būvinspekcijas reglaments

2.3. Būvniecības pārraudzībā funkcijas izpildītāji

2.3.1. Nesenās izmaiņas RDPAD organizatoriskajā struktūrā

Saskaņā ar RDPAD 2006. gada 29. decembra rīkojumu Nr. DA-06-295-rs RDPAD ir veikta organizatoriskās struktūras reorganizācija. Šī izvērtējuma veikšanas laikā galvenās izmaiņas RDPAD organizatoriskajā struktūrā bija:

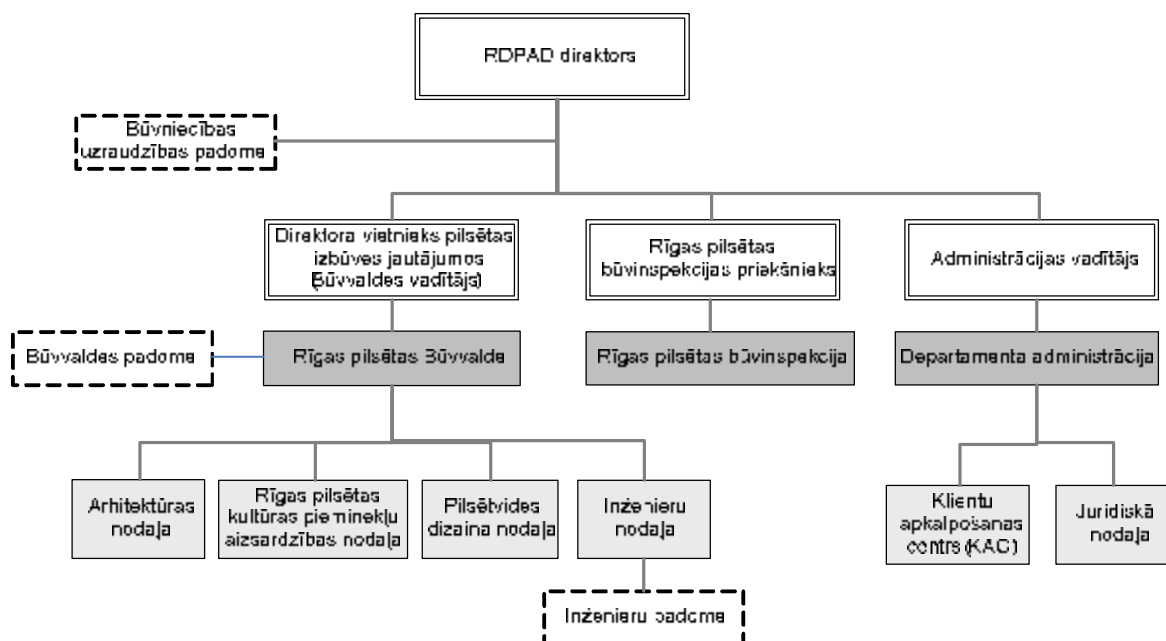
- Būvinspekcijas atdalīšana no Būvvaldes, izveidojot divas atsevišķas RDPAD struktūrvienības, lai nodrošinātu abu šo struktūrvienību lēmumu neatkarību;
- Būvniecības uzraudzības padomes izveide, kuras darbības mērķis ir pastāvīgi izvērtēt un kontrolēt Departamenta struktūrvienību pieņemtos lēmumus no būvniecības procesa tiesiskuma un kvalitātes viedokļa, tai skaitā jebkuru akceptēto tehnisko būvprojektu un izsniegto būvatļauju, kas ir izvēlēti pēc nejausības principa. Sniegt vērtējumu un priekšlikumus par atsevišķu Departamenta struktūrvienību darbības tiesiskumu un kvalitātes uzlabošanu būvniecības procesa ietvaros;
- Būvvaldes Arhitektu pārvaldes likvidēšana un Būvvaldes Arhitektu nodaļas, Pilsētvides nodaļas un Rīgas pilsētas kultūras pieminekļu aizsardzības nodaļas tieša pakļaušana Būvvaldes vadītājam, lai optimizētu Būvvaldes organizatorisko struktūru.

Saistībā ar šīm izmaiņām RDPAD ir notikušas arī vairākas izmaiņas RDPAD štata vietās un RDPAD kadru sastāvā:

- Būvvaldes Arhitektūras pārvaldes vadītāja, Būvvaldes vadītāja vietnieka, štata vietas likvidēšana;
- Juristu štata vietu izveidošana gan Būvvaldē, gan Būvinspekcijā;
- Jauna Rīgas pilsētas būvinspekcijas priekšnieka p.i. iecelšana.

2.3.2. Iesaistītās RDPAD struktūrvienības un to pienākumi

Būvniecības pārraudzības funkcijas izpildē Rīgas pašvaldības teritorijā ir iesaistītas vairākas RDPAD pastāvīgās struktūrvienības un izveidotās konsultatīvās padomes. Galveno iesaistīto RDPAD struktūrvienību un konsultatīvo padomju funkcionālā organizatoriskā struktūra ir attēlota Attēlā Nr.1.



Attēls Nr. 2 - Būvniecības pārraudzības funkcijas izpildē galveno iesaistīto RDPAD struktūrvienību un konsultatīvo padomju funkcionālā organizatoriskā struktūra

Katra no šīm RDPAD struktūrvienībām un konsultatīvajām padomēm veic konkrētus pienākumus katrā būvniecības procesa posmā un tie ir šādi:

■ Arhitektūras nodaļa –

- sagatavo un virza izskatīšanai Būvvaldes padomē attīstības priekšlikumus, kā arī pilsētbūvnieciski nozīmīgus projektus vai problemātiskus būvprojektu risinājumus;
- izskata un sagatavo atzinumus par attīstības priekšlikumiem, kas saskaņā ar Būvvaldes padomes darbības reglamentu nav skatāmi Būvvaldes padomē;
- sagatavo būvniecības ierosinātajiem plānošanas un arhitektūras uzdevumus visa veida jaunu, rekonstruējamu un renovējamu objektu projektēšanai, slēdzienus un nosacījumus ēku legalizēšanai vai nojaukšanai;
- izskata un saskaņo iesniegtos būvprojektus atbilstoši noteiktai būvprojektu saskaņošanas un akceptēšanas kārtībai;
- izskata un izvērtē būvniecības pieteikumus – uzskaites kartes no juridiskām un fiziskām personām;

■ Rīgas pilsētas kultūras pieminekļu aizsardzības nodaļa –

- sagatavo plānošanas un arhitektūras uzdevumu darbiem aizsargājamās kultūras pieminekļos, būvniecībai aizsargājamās kultūras pieminekļos un aizsargājamās apbūves teritorijās, kā arī ēkās un būvēs, kuru pārbūve redzama no publiskās ārtelpas aizsargājamās apbūves teritorijās;
- izvērtē, saskaņo un akceptē iesniegtos būvprojektus atbilstoši Būvvaldē noteiktajai kārtībai;
- kontrolē aizsargājamās kultūras pieminekļos notiekošos darbus sadarbībā ar Rīgas pilsētas būvinspekciju;
- apseko aizsargājamās kultūras pieminekļus pirms jebkādu darbu veikšanas vai arī nolūkā noskaidrot kultūras pieminekļa saglabāšanās stāvokli, laika gaitā radušos izmaiņu fiksēšana;
- pieņem kultūras pieminekļos veiktos būvdarbus ekspluatācijā;
- sniedz konsultācijas apmeklētājiem, sagatavo un sniedz rakstiskus skaidrojumus un izziņas iedzīvotājiem, kā arī Rīgas domes un valsts pārvaldes institūciju pārstāvjiem jautājumos, kas saistīti ar aizsargājamiem kultūras pieminekļiem un aizsargājamās apbūves teritorijām Rīgas pilsētā.

■ Pilsētvides dizaina nodaļa –

- veic projektu un būvprojektu izskatīšanu, saskaņošanu un akceptēšanu;
- sniedz atzinumus par pieteikumiem tīkla reklāmas līgumu slēgšanai;
- piedalās objektu pieņemšanas ekspluatācijā komisijas darbā, novērtējot objektu atbilstību saskaņotiem būvprojektiem atbilstoši Pilsētvides dizaina nodaļas kompetencei;
- izskata fizisko un juridisko personu iesniegumus, priekšlikumus, sūdzības par Pilsētvides dizaina nodaļas kompetencē esošajiem jautājumiem;
- izstrādā plānošanas un arhitektūras uzdevumus atbilstoši Pilsētvides dizaina nodaļas kompetencei;
- pieņem lēmumus par iesniegtajām būvniecības iecerēm pilsētas vizuālās (telpiskās un priekšmetiskās) vides un infrastruktūras attīstības jautājumos;

■ Inženieru nodaļa -

- sagatavo un izsniedz pasūtītājiem būvprojektēšanai pieprasītos inženierplānošanas nosacījumus visa veida jaunu un rekonstruējamu transporta būvju, ielu un inženiertīklu projektēšanai;
- organizē būvprojektu inženierbūvju tehnisko risinājumu izskatīšanas inženieru padomes (turpmāk tekstā – „Inženieru padome”) darbu;
- pieņem izskatīšanai iesniegtos būvprojektus un organizēt saskaņošanu un akceptēšanu atbilstoši Vispārīgajiem būvnoteikumiem un citiem normatīvajiem aktiem;

■ Būvinspekcija –

- kontrolē Rīgas pilsētas administratīvās teritorijas robežās veicamo būvdarbu atbilstību LR normatīvo aktu prasībām un Rīgas apbūves noteikumiem;
- izsniedz un reģistrē būvatļaujas likumā noteiktajā kārtībā;
- kontrolē būvniecības dalībnieku kompetenci būvprojektu risinājumu un prasību ievērošanā;
- kontrolē spēkā esošo LR normatīvo aktu ievērošanu par uzbūvēto objektu nodošanu ekspluatācijā;
- organizē un vada komisiju darbu būvju pieņemšanai ekspluatācijā
- identificē ar būvniecības procesu tiesiskumu un kvalitāti saistītās problēmas un piedāvā risinājumus situācijas uzlabošanai.

■ Klientu apkalpošanas centrs –

- nodrošina klientu konsultēšanu par būvniecības procesu Rīgas pašvaldībā un ar to saistītajiem jautājumiem;
- nodrošina ar būvniecības procesu saistīto dokumentu pieņemšanu no klientiem un nodošanu turpmākai izskatīšanai Būvvaldē.

■ Juridiskā nodaļa –

- nodrošina juridisku konsultāciju sniegšanu būvniecības pārraudzības procesa uzraudzībā iesaistītajām RDPAD struktūrvienībām;
- piedalās administratīvo aktu sagatavošanu, kas saistīti ar pieņemtajiem lēmumiem;
- pārstāv RDPAD tiesvedības procesos, kas saistītas ar pieņemtajiem lēmumiem attiecībā uz būvniecības procesu.

Ar būvniecības pārraudzības procesu saistītu sarežģītu lēmumu pieņemšanai Rīgas pašvaldībā RDPAD ir izveidojis vairākas konsultatīvas institūcijas – padomes, kuras darbojas kā konsultatīvs mehānisms un atbalsts ar būvniecības ieceru izskatīšanu saistītu lēmumu pieņemšanas procesā.

■ Būvvaldes padome –

- veic sarežģītu būvniecības ieceru (jaunbūvju, sarežģītu rekonstrukciju, sabiedriski nozīmīgu būvobjektu) pieteikumu izskatīšanu;
- veic Būvvaldes amatpersonu sagatavoto sarežģīto būvniecības objektu plānošanas un arhitektūras uzdevumu izvērtēšanu;
- izvērtē pilsētībūvnieciski nozīmīgas, apjomīgas būvniecības ieceres, zemes gabalu sadalīšanas un apvienošanas priekšlikumus, teritorijas plānojumu un detālplānojumu priekšlikumus;
- dod uzdevumu veikt publisko apspriešanu pirms lēmuma pieņemšanas par būvniecības ieceres akceptēšanu un PAU/ IPN nosacījumu sastādīšanas.

■ Inženierpadome -

- veic Rīgas pašvaldības teritorijas būvprojektu inženierbūvju tehnisko risinājumu izskatīšanu;
- izskata projektu dokumentācijas atbilstību agrāk izdoto PAU/ IPN, tehnisko noteikumu un LR būvnormatīvu prasībām;
- izskata iesniegtos būvprojektus un par to inženierbūvju tehniskajiem risinājumiem sniedz profesionālus slēdzienus;
- izskata iespējamās atkāpes no LR būvnormatīvu prasībām saistībā ar apakšzemes inženierkomunikāciju horizontālo un vertikālo plānojumu;
- izvērtē tehniskās iespējas un izvirzīt nosacījumus, kādi jāievēro, lai veiktu inženierkomunikāciju būvniecību vai arī jaunu celtniecības objektu būvniecības darbus saistībā ar esošo inženierkomunikāciju izvietojumu.

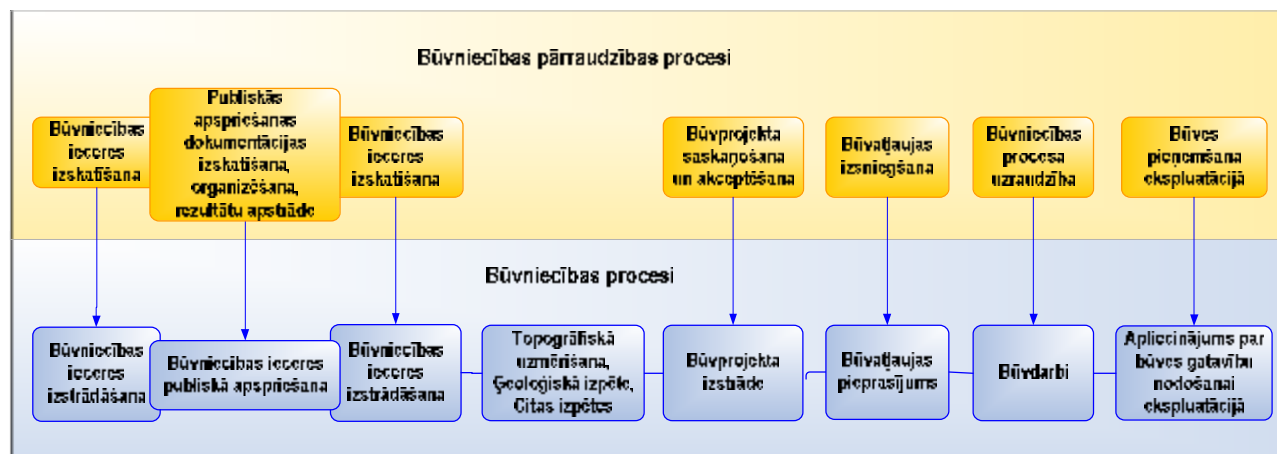
Būvniecības pārraudzības procesā iesaistīto RDPAD struktūrvienību uzdevumu izpildes metodiskai uzraudzībai RDPAD neseno izmaiņu organizatoriskajā struktūrā ietvaros ir izveidojis:

■ Būvniecības uzraudzības padomi, kuras uzdevumi ir -

- izvērtēt brīvi izvēlētos būvprojektus, rezultātā nosakot vai būvniecības pārraudzības procesos ir nodrošināta pietiekoša būvniecības pārraudzības funkciju mērķu sasniegšana;
- pastāvīgi izvērtēt un kontrolēt RDPAD struktūrvienību pieņemtos lēmumus no būvniecības procesa tiesiskuma un kvalitātes viedokļa, tai skaitā jebkuru akceptēto tehnisko būvprojektu un izsniegto būvatļauju, kas ir izvēlēti pēc nejaušības principa;
- sniegt vērtējumu un priekšlikumus par atsevišķu RDPAD struktūrvienību darbības tiesiskumu un kvalitātes uzlabošanu būvniecības procesa ietvaros;
- analizēt un izvērtēt īstermiņa un ilgtermiņa sekas, kādas varētu rasties RDPAD struktūrvienībām pieņemot lēmumu par konkrētu būvniecības jautājumu un sniegt priekšlikumus uzlabojumiem;
- sagatavot priekšlikumus par būvprojektu izskatīšanas kvalitātes rādītājiem;
- sagatavot priekšlikumus par būvatļauju izsniegšanas un būvju pieņemšanas ekspluatācijā kvalitātes rādītājiem;
- sagatavot priekšlikumus par būvniecības ieceru publisko apspriešanu veikšanu un kontroli.

3. Būvniecības pārraudzības procesi

Ievērojot LR normatīvo aktu prasības būvniecības pārraudzības funkcijas izpildei RDPAD noteiktos būvniecības procesa posmos veic kontroles pasākumus, t.i. būvniecības pārraudzības procesus. Shematiski būvniecības procesu un būvniecības pārraudzība procesu izpilde ir attēlota Attēlā Nr.3.



Attēls Nr. 3 Būvniecības procesu un RDPAD veikto būvniecības pārraudzības procesu norise

Lai pilnvērtīgi izvērtētu būvniecības pārraudzības procesus un ar tiem saistītos riskus, izvērtējuma sākuma posmā tika apzināti būvniecības pārraudzības procesu izpildi raksturojošie rādītāji par RDPAD darba apjomu 2006. gadā un to salīdzinājums ar 2005. gadu. Būvniecības pārraudzības procesu izpildes raksturojošie rādītāji, kas apkopoti no RDPAD Sabiedrisko attiecību daļas sniegtajiem datiem, ir norādīt nākamajā tabulā.

Tabula Nr.3

Būvniecības pārraudzības procesu izpildes raksturojošie rādītāji 2006. gadā un salīdzinājumā ar 2005.gadu

Rajons/ priekšpilsēta vai būves tips	Zemgales p.p.	Latgales p.p.	Vidzemes p.p.	Ziemeļu rajonā	Kurzemes rajonā	Centra rajonā	Vecrīgā	Inženierbūves	Kopā
Saskaņoto un akceptēto būvprojektu un inženiertehnisko projektu skaits	1008	955	837	695	551	305	5	-	4356
Salīdzinājumā ar 2005. gadu	-	-	-	-	-	-	-	-	-17%
Izsniegto būvatļauju skaits	332	453	411	242	181	170	0	832	2621
Salīdzinājumā ar 2005. gadu	4%	-11%	-23%	-16%	-25%	-29%	-	32%	-5%
Ekspluatācijā pieņemto būvobjektu skaits	186	259	289	162	122	147	0	415	1580
Salīdzinājumā ar 2005. gadu	-6%	-26%	-19%	-28%	-25%	-21%	-	54%	-9%

Būvniecības pārraudzības procesu izpildes raksturojošo rādītāju analīzi ietekmē būvniecības specifika, jo būvniecība vidēji ilgst ilgāk par vienu gadu, kas nozīmē, ka pretēji Būvvaldes darba apjomam, kuras funkcijas ir būvniecības ieceres un būvprojektu izskatīšana, Būvinspekcijas darba apjoms būtiski palielināsies turpmākajos gados, kad ekspluatācijā tiks pieņemti 2006. gadā un iepriekšējos gados saskaņotie un akceptētie būvprojekti projekti.

Salīdzinot ar 2005. gadu, 2006. gadā kopējais saskaņoto un akceptēto būvprojektu skaits ir samazinājies par 17%, izsniegto būvatļauju skaits samazinājies par 5%, bet ekspluatācijā pieņemto objektu skaits par 9%. Vienīgi inženierbūvēm izsniegto būvatļauju un ekspluatācijā pieņemto objektu skaits ir būtiski palielinājies attiecīgi par 32% un 54%.

Lielākais akceptēto un saskaņoto būvprojektu skaits 2006. gadā ir bijis augustā, kad akceptēti 442 būvprojekti, bet vidēji 2006. gadā ik mēnesi Rīgas pilsētas Būvvaldē tika akceptēti un saskaņoti 363 būvprojekti. 2006. gadā notika 80 būvniecības ieceru publiskās apspriešanas.

Piemērojot atviegloto būvniecības saskaņošanas procedūru – vienkāršotā renovācija vai rekonstrukcija, 2006. gadā Rīgas pilsētas Būvvaldē ir saņemtas izskatīšanai 2592 apliecinājuma kartes.

Par patvaļīgas būvniecības uzsākšanu un atkāpēm no saskaņotajiem projektiem 2006. gadā tika sastādīts 151 administratīvais protokols pretstatā 288 administratīvajiem protokoliem, kas sastādīti 2005. gadā. Administratīvie protokoli sastādīti par patvaļīgu telpu ekspluatāciju, būvniecību un dzīvokļu pārbūvē, kas nav bijušas saskaņotas Rīgas pilsētas Būvvaldē.

Jāatzīmē, ka iepriekš norādītie būvniecības pārraudzības procesu izpildi raksturojošie rādītāji tikai daļēji raksturo iesaistīto RDPAD struktūrvienību noslodzi, jo sniedz priekšstatu par aprītē esošo dokumentu skaitu, taču nenorāda uz būvniecības objekta sarežģītības pakāpi, kas lielā mērā ietekmē noslodzi.

3.1. Būvniecības ieceres izskatīšana

Procesa mērķis:

Nodrošināt sekmīgu būvniecības ieceres izskatīšanu, akceptējot tās būvniecības ieceres, kuras:

- atbilst Rīgas pašvaldības teritorijas plānam;
- ir kvalitatīvas un drošas;
- veicina līdzsvarotu teritorijas attīstību sabiedrības interesēs;
- ir tiesiskas.

Galvenās darbības:

1. Būvniecības ieceres sākotnējā izskatīšana;
2. Papildus dokumentu pieprasīšana ar starpvēstuli (ja nepieciešams);
3. Būvvaldes padomes sēde (ja nepieciešams);
4. Publiskās apspriešanas dokumentu pārbaude un Publiskā apspriešanas rīkošana un ziņojuma sagatavošana (ja to paredz likumdošana vai pieprasa Būvvalde);
5. Publiskā apspriešanas rezultātu apstrāde un izsniegšana būvniecības ierosinātajam (ja nepieciešams);
6. PAU/IPN izstrādāšana, saskaņošana, akceptēšana un nodošana būvniecības ierosinātajam vai nelabvēlīga atzinuma sagatavošana (ja nepieciešams);

Rezultāts: PAU vai IPN izsniegšana.

IT atbalsts: RDPAD portāls, RDLIS, Būve.

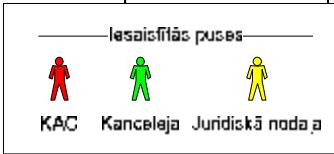
Izpildes termiņi:

Būvniecības ieceres izskatīšana un PAU/ IPN/ būves nojaukšanas uzdevuma/ pamatota rakstiska atteikuma izsniegšana – **kopā 30 dienas:**

- Būvvaldes padomes lēmuma projekta sagatavošana – 5 dienas kopš būvniecības ieceres materiālu saņemšanas brīža;
- Būvvaldes padomes sēdes protokola noformēšana – 5 darba pēc attiecīgās Būvvaldes padomes sēdes;
- Būvniecības ieceres izskatīšana Būvvaldes padomē un lēmuma izsniegšana būvniecības ierosinātajam – 5 dienas;

- Rakstiska atzinuma sniegšana par publiskās apspriešanas nepieciešamību – 14 dienas;
- PAU/IPN sagatavošana/papildus informācijas pieprasīšana/ negatīva lēmuma paziņošana – 10 diena pēc būvvaldes padomes sēde;
- Pašvaldība ir tiesīga pagarināt atzinuma vai atteikuma par būvniecības ieceri izsniegšanas termiņu uz publiskās apspriešanas laiku, bet ne ilgāku par trīs mēnešiem.

Vienkāršotās renovācijas vai vienkāršotās rekonstrukcijas izskatīšana un ieceres akceptēšana/ rakstiska pamatota atteikuma sniegšana – **10 dienas** kopš būvniecības ieceres materiālu saņemšanas brīža.



3.2. Būves projektēšana

Procesa mērķis:

Nodrošināt būves projekta atbilstību:

- Rīga pašvaldības teritorijas plānam;
- līdzsvarotai teritorijas attīstībai sabiedrības interesēs;
- normatīvo aktu prasībām;
- kvalitātes un drošības prasībām.

Rezultāts: Akceptēts būvprojekts.

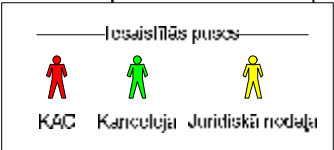
Galvenās darbības:

1. Inženierkomunikāciju trašu piesaistes nosacījumu izsniegšana (ja nepieciešams);
2. Skiču projektu saņemšana un saskaņošana (ja nepieciešams);
3. Skiču projektu izskatīšana un akceptēšana (ja nepieciešams);
4. Pirmsprojekta stadijas saskaņošana un akceptēšana (ja nepieciešams);
5. Tehniskā projekta saņemšana un izskatīšana;
6. Tehniskā projekta saskaņošana;
7. Būvprojekta ekspertīze;
8. Ekspertīzes atzinuma izsniegšana;
9. Lēmuma sagatavošana par būvprojekta akceptēšanu.

IT atbalsts: RDPAD portāls, RDLIS, Būve.

Izpildes termiņi:

- Inženierkomunikāciju trašu piesaistes/ Reklāmas objektu novietnes piesaistes veidlapas saņemšana Būvvaldē un Inženierkomunikāciju trašu ierāde būvobjekta pieslēgšanai pilsētas inženierkomunikācijām un pilsētas infrastruktūras nodrošināšanai/ Reklāmas objektu uzstādīšanas piesaistu ierāde;
- Būvprojektu saskaņošanai un akceptēšanai **nav noteikts termiņš**.



3.3. Būvatļaujas izsniegšana

Procesa mērķis:

Nodrošināt būvatļauju izsniegšanu un reģistrēšanu, ja būvprojekts:

- atbilst Rīgas pašvaldības teritorijas plānam;
- ir kvalitatīvs un drošs;
- veicina līdzsvarotu teritorijas attīstību sabiedrības interesēs;
- ir tiesisks.

Rezultāts: Būvatļaujas izsniegšana.

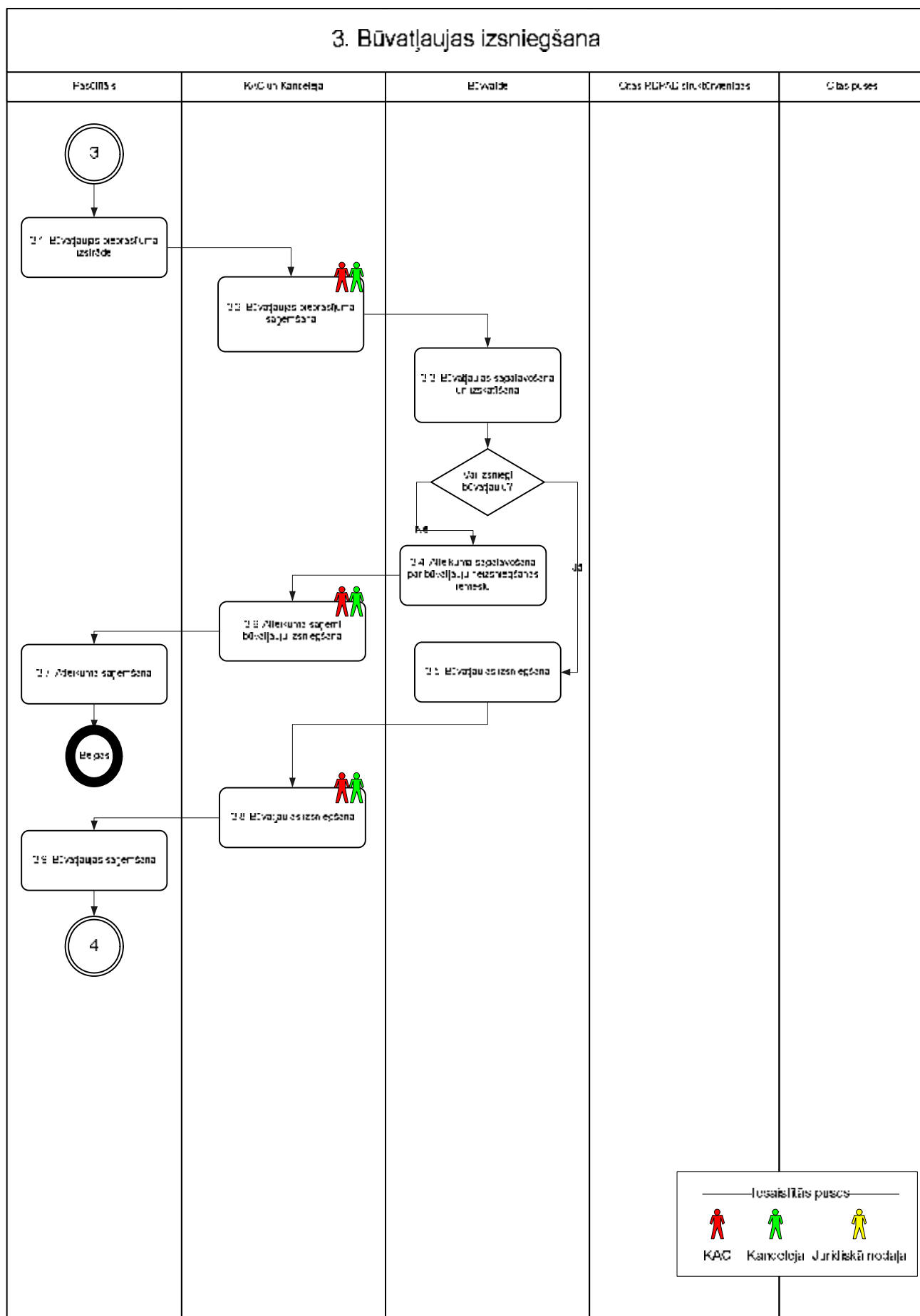
Galvenās darbības:

1. Būvatļaujas sagatavošana uz normatīvos paredzētā dokumentu saraksta pamata;
2. Atteikuma sagatavošana par būvatļauju neizsniegšanas iemeslu (ja nepieciešams);
3. Būvatļaujas izsniegšana.

IT atbalsts: RDPAD portāls, RDLIS, Būve.

Izpildes termiņi:

- Akceptēta būvprojekta oriģināla, Pasūtītāja (būvniecības ierosinātāja) pieprasījuma būvatļaujas saņemšanai un būves pamatziņu saņemšana un būvatļaujas izsniegšana – **kopā 30 dienas.**



3.4. Būvniecības procesa uzraudzība

Procesa mērķis:

Nodrošināt būvniecības veikšanu, kas:

- atbilst Rīgas pašvaldības teritorijas plānam, izsniegtajam PAU/IPN un akceptētajam būvprojektam;
- ir kvalitatīva un droša;
- veicina līdzsvarotu teritorijas attīstību sabiedrības interesēs;
- ir tiesiska.

Rezultāts: Atzinuma par būves stāvokļa sastādīšana un/vai būvdarbu apturēšana, būvatļaujas anulēšana.

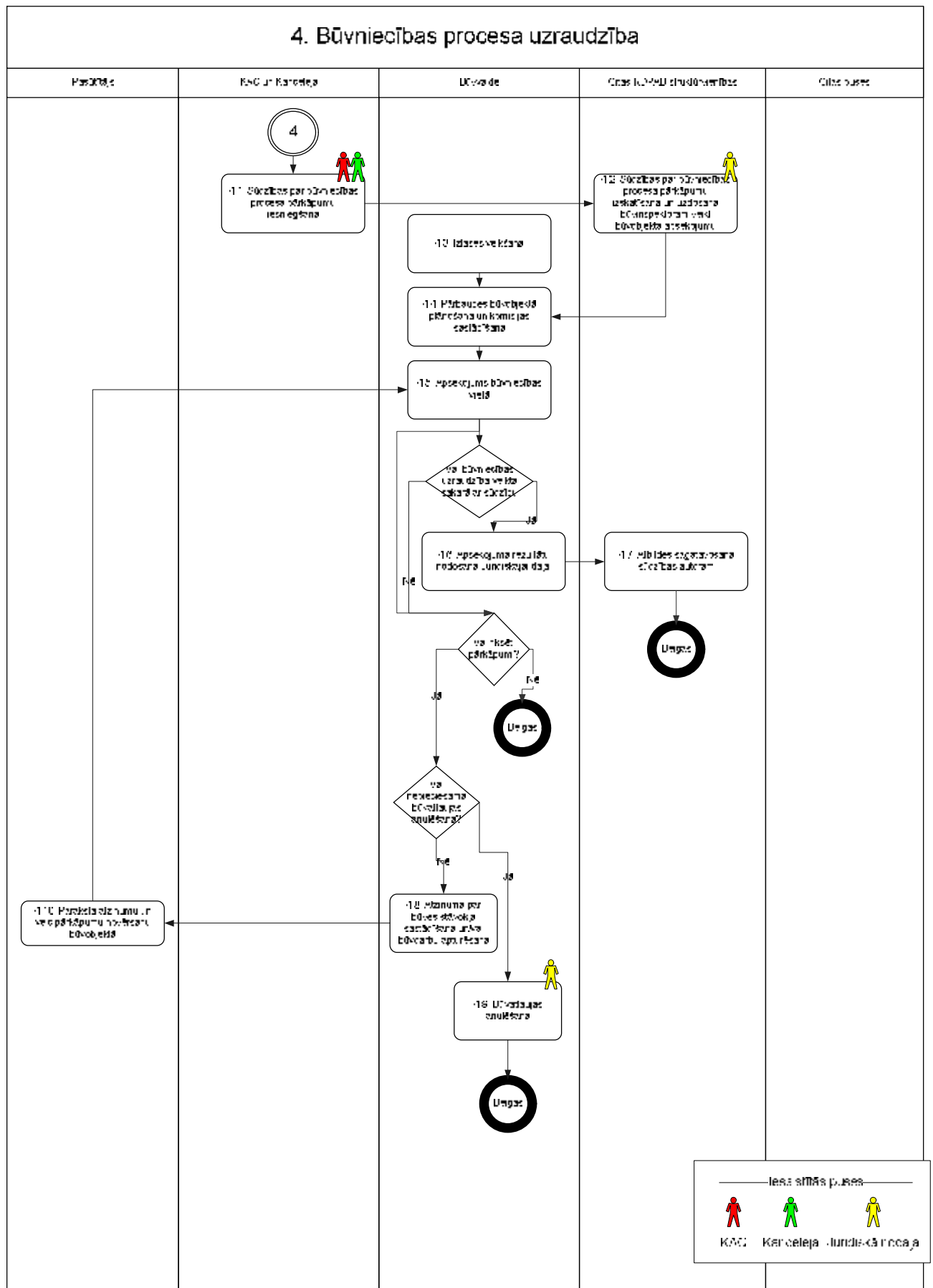
Galvenās darbības:

1. Izlases veikšana;
2. Pārbaudes būvobjektā plānošana un komisijas sastādīšana;
3. Apsekojums būvniecības vietā;
4. Apsekojuma rezultātu nodošana Juridiskajai daļai;
5. Atzinuma par būves stāvokļa sastādīšana un/vai būvdarbu apturēšana;
6. Būvatļaujas anulēšana (ja nepieciešams).

IT atbalsts: RDPAD portāls, RDLIS, Būve.

Izpildes termiņi:

- Iesnieguma (sūdzības) saņemšana un administratīvā akta izdošana – **kopā 30 dienas**.



3.5. Būves pieņemšana ekspluatācijā

Procesa mērķis:

Nodrošināt tādas būves pieņemšanu ekspluatācijā, kas:

- atbilst Rīgas pašvaldības teritorijas plānam;
- ir kvalitatīva un droša;
- veicina līdzsvarotu teritorijas attīstību sabiedrības interesēs;
- kuras būvniecība veikta tiesiski.

Rezultāts: Pieņemšanas/nodošanas akts.

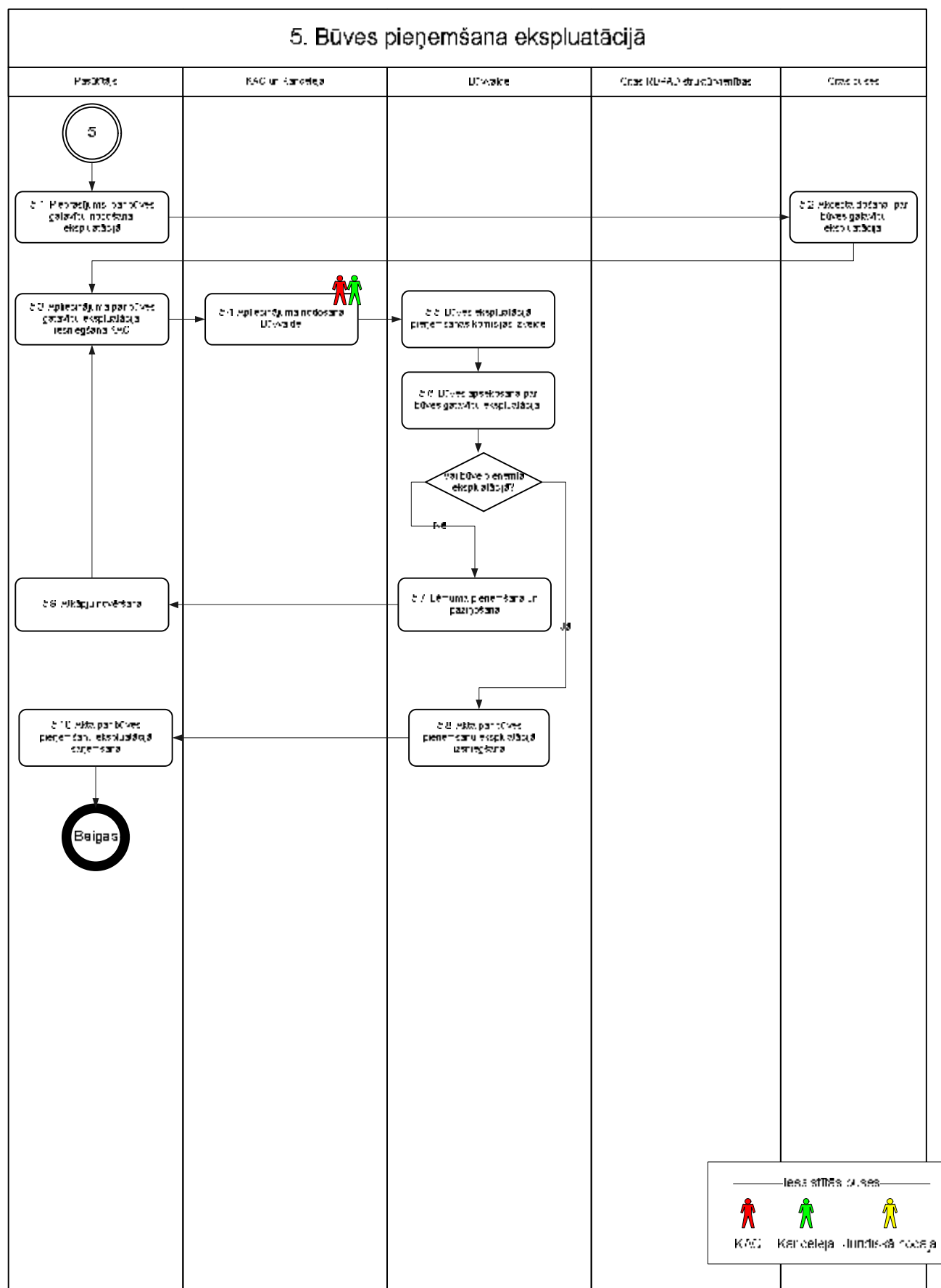
Galvenās darbības:

1. Būves ekspluatācijā pieņemšanas komisijas izveide pēc iesniegto dokumentu un pasūtītāja apliecinājuma pārbaudes;
2. Būves apsekošana par būves gatavību ekspluatācijai;
3. Lēmuma pieņemšana un akta noformēšana;
4. Akta par būves pieņemšanu ekspluatācijā izsniegšana.

IT atbalsts: RDPAD portāls, RDLIS, Būve.

Izpildes termiņi:

- Būvētāja iesnieguma - apliecinājuma par būves gatavību nodošanai ekspluatācijā, PKS „Rīgas ĢeoMets” izpilduzmērījumu akta, citu institūciju atzinumu un izpilddokumentācijas saņemšana un būves pieņemšanas ekspluatācijā termiņa noteikšana – **10 dienas**;
- Būves pieņemšanas ekspluatācijā akta apstiprināšana – **5 dienas**.



3.6. Būvniecības pārraudzības procesu dokumentācija

Šī izvērtējuma ietvaros tika apkopota informācija par RDPAD klientu apkalpošanā notiekošo dokumentācijas apriti saistībā ar būvniecības pārraudzības funkcijas izpildi, lai novērtētu no klientiem pieprasītās dokumentācijas un RDPAD izsniegtās dokumentācijas pamatotību un analizētu iespējas optimizēt šīs dokumentācijas apjomu un mazināt sarežģītības pakāpi.

Būvniecības dokumentācijas saturu un apjomu, kuru klientam jāiesniedz saskaņošanai RDPAD, galvenokārt nosaka būvprojekta veids, t.i. paredzēto būvdarbu veids un apjoms noteikta izmantošanas veida ēkā vai būvē.

Lai sistematizētu būvniecības dokumentācijas apriti un izskatīšanas kārtību RDPAD ietvaros, ņemot vērā katra būvprojekta veida specifiku, RDPAD ir izstrādājis būvprojektu grupu klasifikāciju, kas atspoguļota šī ziņojuma 2. pielikumā un kura paredz visu būvprojektu iedalīšanu šādās galvenajās grupās:

- Jaunbūves;
- Rekonstrukcijas;
- Renovācijas;
- Inženierbūves;
- Mākslas un pilsētvides objekti.

Lai atvieglotu klientiem iesniedzamo pieteikumu /iesniegumu sagatavošanu un RDPAD darbiniekiem – atzinumu sniegšanu, RDPAD ir izstrādātas un tiek izmantotas standarta dokumentu formas dažādiem būvniecības veidiem, par kurām informācija ir apkopota nākamajā tabulā (ar (V) apzīmētas pieejamās standarta veidlapas).

Tabula Nr. 4

RDPAD iesniedzamo būvniecības dokumentu apkopojums

Procesi	Iesniedzamie dokumenti	Izsniedzamie dokumenti
Būvniecības ieceres izskatīšana	■ Būvniecības iesniegums – uzskaites karte (V) – jaunbūvei, rekonstrukcijai, restaurācijai ■ Būvniecības/būves nojaukšanas iesniegums – uzskaites karte (V) ■ Būvniecības pieteikums ielas, pievedceļa projektēšanai (V) ■ Pieteikums objekta izvietošanai (reklāmas objekts, ielu tirdzniecības vieta, vasaras kafējnīca) (V) ■ Apliecinājuma karte (V) – vienkāršotai renovācijai / vienkāršotai rekonstrukcijai	■ Plānošanas un arhitektūras uzdevums (V) ■ Inženierplānošanas nosacījumi (V) ■ Būves nojaukšanas uzdevums (V) ■ Saskaņota apliecinājuma karte
Būvprojekta saskaņošana un akceptēšana	■ Būvprojekts (3 eksemplāros)	■ Akceptēts būvprojekts (2 eksemplāros)
Būvatļaujas izsniegšana	■ Pasūtītāja (būvniecības ierosinātāja) pieprasījums būvatļaujas saņemšanai (V)	■ Būvatļauja (V)
Būvniecības procesa uzraudzība	■ Iesniegums Būvinspekcijai vai cita veida iesniegums – sūdzība.	■ Atbilde/ Atzinums par būves stāvokli.
Būves pieņemšana ekspluatācijā	■ Apliecinājums par būves gatavību ekspluatācijai (V) ■ Iesniegums Pilsētvides dizaina nodaļai par objekta pieņemšanu ekspluatācijā (V) ■ Iesniegums RKPAI par objekta pieņemšanu ekspluatācijā (V) ■ Pieteikums par reklāmas objekta/izkārtne gatavību ekspluatācijai (V)	■ Akts par būves pieņemšanu ekspluatācijā (V) ■ Akts par izkārtne/ reklāmas nesēja pieņemšanu ekspluatācijā (V)

Papildus Tabulā Nr. 4 norādītajiem pamatdokumentiem, klientiem jāiesniedz arī virkne pavaddokumentu, lai RDPAD attiecīgās struktūrvienības varētu pārliecināties par:

- Īpašumtiesību ievērošanu;
- Būves atbilstību teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem;
- Trešo pušu interešu ievērošanu;
- Būvniecības darbu veicēju kvalifikāciju un atbildības uzņemšanos;
- Specifisko nosacījumu ievērošanu būves projektēšanā un būvniecībā.

Saskaņā ar šiem mērķiem katrai būvprojektu grupai ir noteikts attiecīgs pavaddokumentu apjoms, kas ļauj RDPAD struktūrvienībām dokumentāri izprast būvprojekta saturu dažādos būvniecības procesa posmos.

3.7. Nesavietojamo pienākumu nošķiršana

Šī izvērtējuma ietvaros tika analizēts arī lēmumu pieņemšanas mehānisms būvniecības procesu izpildē, lai novērtētu risku pieņemt kādai pusei nepamatoti labvēlīgu lēmumu, kas neatbilst normatīvo aktu prasībām. Šāda riska novēršanai tiek noteikti t.s. nesavietojamie pienākumi, kuru izpilde un saistīto lēmumu pieņemšana nevar tikt uzticēta vienam darbiniekam, lai izvairītos no neatbilstošu lēmumu pieņemšanas secīgos būvniecības uzraudzības procesos.

Ievērojot 2006. gada 29. decembrī apstiprinātās izmaiņas RDPAD organizatoriskajā struktūrā, kā rezultātā tika izveidotas divas atsevišķas pastāvīgās struktūrvienības – Būvvalde un Būvinspekcija, šobrīd ir būtiski samazināta iespēja savstarpēji ietekmēt gala lēmumu pieņemšanu par Būvvaldes un Būvinspekcijas veiktajiem pienākumiem.

Šī izvērtējuma ietvaros nesavietojamo pienākumu analīzei tika izveidota matrica, kas atspoguļo dažādo RDPAD struktūrvienību iesaisti lēmumu pieņemšanā secīgos būvniecības pārraudzības procesos (skat. Tabulu Nr. 5).

Tabula Nr. 5

RDPAD struktūrvienību būtiskā līdzdalība būvniecības pārraudzības procesos

Procesi	Arhitektūras nodaļa	Rīgas pilsētas kultūras pieminekļu aizsardzības nodaļa	Pilsētvides dizaina nodaļa	Inženieru nodaļa	Būv-inspekcija
Būvniecības ieceres izskatīšana	X	X	X	X	N/a
Būvprojekta saskaņošana un akceptēšana	X	X	X	X	N/a
Būvatļaujas izsniegšana	N/a	N/a	N/a	N/a	X
Būvniecības procesa uzraudzība	N/a	X	N/a	N/a	X
Būves pieņemšana ekspluatācijā	X	X	X	N/a	X

Skaidrojumi: X – būtiska iesaiste (t.sk. lēmuma projektu sagatavošana vai balsstiesības lēmumu pieņemšanā), N/a – pamatā nav iesaistīta

Lai novērstu normatīvajiem aktiem neatbilstošu lēmumu pieņemšanu katrā no būvniecības pārraudzības procesos, t.sk., arī darbinieku personīgās ieinteresētības gadījumos, katras RDPAD struktūrvienības ietvaros jānodala darbinieki, kuri izskata būvniecības dokumentāciju un sagatavo lēmuma projektus divos secīgos būvniecības pārraudzības posmos, kā tas atspoguļots Tabulā Nr.5. Ja šādu darbinieku nodalīšana vienas struktūrvienības ietvaros nav iespējama, piemēram, personāla ierobežotā skaita dēļ, tad šādos

gadījumos jāpiemēro pastiprināti kontroles pasākumi, piemēram, struktūrvienības vadītāja virskontrole vai cita darbinieka veiktā t.s. „4-acu pārbaude”, kad lēmuma projektu visos būtiskajos elementos vēlreiz izskata kāds cits darbinieks.

Šādu nesavietojamo pienākumu nošķiršana (dažādu darbinieku nozīmēšana pienākumu izpildei divos secīgos procesos) vai papildu virskontroles veikšana jānodrošina:

- Arhitektūras nodaļā – starp būvniecības ieceres, būvprojekta izskatīšanu un būves pieņemšanu ekspluatācijā;
- Rīgas pilsētas kultūras pieminekļu aizsardzības nodaļā – starp būvniecības ieceres un būvprojekta izskatīšanu, kā arī starp būvdarbu uzraudzību un būves pieņemšanu ekspluatācijā;
- Pilsētvides dizaina nodaļā – starp būvniecības ieceres un būvprojekta izskatīšanu;
- Inženieru nodaļā – starp būvniecības ieceres un būvprojekta izskatīšanu;
- Būvinspekcijā – starp būvatļauju izsniegšanu, būvdarbu uzraudzību un būves pieņemšanu ekspluatācijā.

4. Būvniecības pārraudzības procesu risku analīze

4.1. Risku identificēšana un novērtēšana

Būvniecības pārraudzības procesu analīzes ietvaros mēs veicām intervijas, lai kopā ar vadošajiem RDPAD darbiniekiem identificētu būtiskākos riskus kvalitatīvas būvniecības pārraudzības funkcijas izpildē. Kopumā būvniecības pārraudzības procesos tika identificēti 38 riski, kuri apkopoti saraksta veidā šī ziņojuma 3. pielikumā.

Lai sastādītu risku karti tālākas riska pārvaldības pasākumu analīzei un prioritāro risku sarakstu, kuru pārvaldībai pirmkārt būtu jāpievērš RDPAD vadības uzmanība, šī izvērtējuma ietvaros RDPAD vadošie darbinieki veic riska novērtējumu.

Identificēto risku novērtējums tika veikts par diviem rādītājiem:

- varbūtība riskam notikt nākamo divu gadu laikā;
- ietekmes apmērs riska iestāšanās gadījumā.

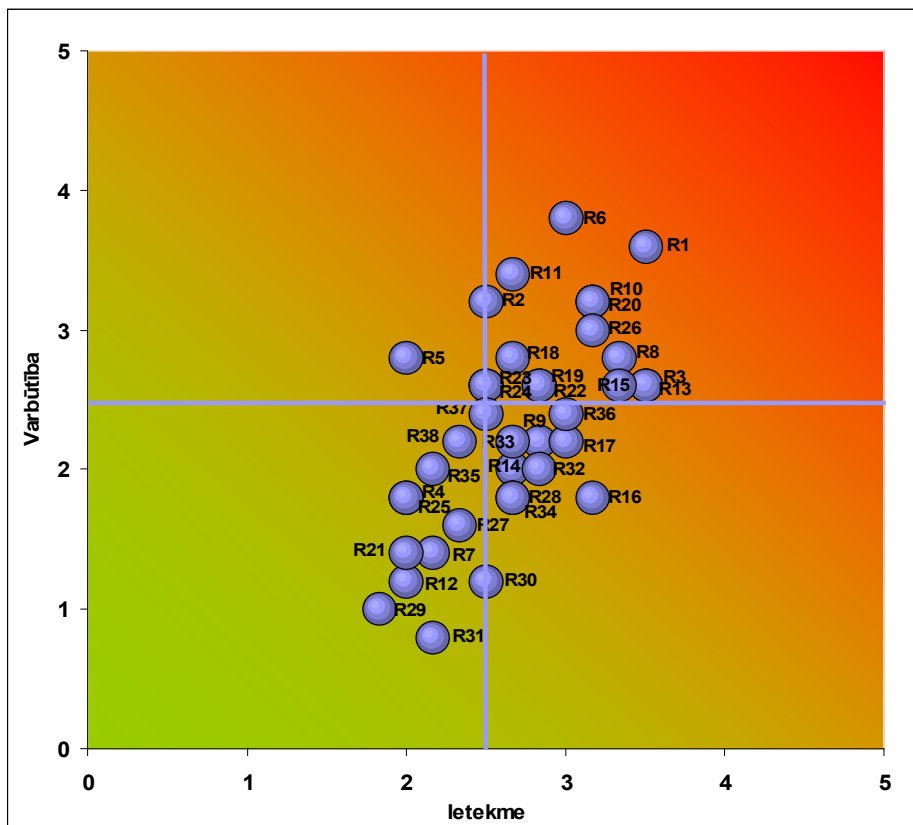
Lai riska novērtējuma veikšanā tiktu izmantota vienota un sistemātiska pieeja vērtības piešķiršanā par katru rādītāju, tad pirms riska novērtēšanas uzsākšanas tika noteiktas šādas vērtēšanas skalas:

Varbūtība			Ietekme		
Punkti	Vērtējums	Procenti	Punkti	Vērtējums	Procenti
5	Visticamāk notiks	> 90%	5	Kritiska	- Potenciāla iespēja zaudēt spēju turpināt darbību (daudzi mērķi) - Ilgstoša negatīva ietekme uz reputāciju vairāk par 1 gadu - Ilgstoša negatīva ietekme uz ieņēmumiem / izdevumiem - Ilgstoša negatīva ietekme uz darbinieku attieksmi
4	Ļoti iespējams	≤ 90%	4	Augsta	- Ierobežotas iespējas sasniegt mērķus (vairākus mērķus) - Negatīva ietekme uz reputāciju, bet lielākoties atgūstama 1 gada laikā - Negatīva ietekme uz ieņēmumiem / izdevumiem, bet atgūstami 1 gada laikā - Negatīva ietekme uz darbinieku attieksmi, bet lielākoties atgūstama 1 gada laikā
3	Iespējams	≤ 60%	3	Vidēja	- Vidēja ietekme uz mērķu sasniegšanu (vienu vai atsevišķus mērķus) - Negatīva ietekme uz reputāciju, bet atgūstama dažu mēnešu laikā - Negatīva ietekme uz ieņēmumiem / izdevumiem, bet atgūstami dažu mēnešu laikā - Negatīva ietekme uz darbinieku attieksmi, bet lielākoties atgūstama dažu mēnešu laikā
2	Maza iespēja notikt	≤ 30%	2	Zema	- Neliela ietekme uz mērķu sasniegšanu - Īslaicīga aizkavēšanās mērķu sasniegšanā - Neliela vai nebūtiska ietekme uz reputāciju - Neliela vai nebūtiska ietekme uz ieņēmumiem / izdevumiem - Neliela vai nebūtiska ietekme uz darbinieku attieksmi
1	Visticamāk nenotiks	< 10%	1	Nenozīmīga	Relatīvi nenozīmīga ietekme uz mērķu sasniegšanu

Riska kopējais novērtējums tika iegūts sareizinot piešķirto punktu skaitu par varbūtību un ietekmi, kā arī izrēķinot vidējo aritmētisko starp visu piecu vērtētāju sniegtajiem riska kopējiem novērtējumiem.

4.2. Risku karte

Lai uzskatāmi varētu attēlot, kuri no identificētajiem riskiem ir primāri uzraugāmi no RDPAD vadības puses, t.i. riski ar visaugstāko riska varbūtības un ietekmes koeficientu, tika izveidota riska karte. Tās pamatā ir apkopotie riska novērtējuma rezultāti un tā atspoguļo visu identificēto risku atrašanos uz varbūtības un ietekmes rādītāju skalas:



Attēls Nr. 4 Būvniecības pārraudzības procesu risku karte

Šī izveidotā riska karte uzskatāmi parāda, ka būvniecības pārraudzības procesos nav visaugstākās grupas risku, kuriem varbūtība iestāties ir 9 no 10 gadījumiem un kuru ietekme uz RDPAD darbību būtu kritiska un ar ilgstošām un negatīvām sekām.

Tomēr RDPAD veiktās būvniecības pārraudzības funkcijas izpildes procesos pastāv virkne risku, kuru iestāšanās varbūtība un ietekme būtu virs pieņemamā vidējā līmeņa un kuru pārvaldībai būtu jāpievērš prioritārā RDPAD vadības uzmanība, t.i. prioritārie riski.

4.3. Prioritāro risku saraksts

Pamatojoties uz apkopotajiem riska novērtējuma rezultātiem, identificētie riski tika sarindoti prioritārā secībā pēc to kopvērtējuma, t.i. augstākās riska pakāpes. Par būtiskākajiem riskiem uzskatāmi ar kopvērtējumu virs 9 punktiem, kas nozīmē varbūtības un ietekmes pakāpi virs vidējā līmeņa.

Būvniecības pārraudzības funkcijas gadījumā sastādītais sarindoto risku saraksts norāda, ka RDPAD vadības uzmanība primāri būtu jāpievērš šādiem 16 riskiem:

Riska ID Nr.	Riska grupa	Riska kategorija	Riska definīcija	Kopvērtējums (punkti)
R1	Darbības	Darbinieki	Kompetentu darbinieku trūkums (vienlaicīga būvniecības normatīvu, juridisko jautājumu un jaunāko būvniecības tendenču pārzināšana)	15.6
R6	Darbības	Darbinieki	Darbinieku nepietiekamība mainīgas darba noslodzes apstākļos	13.8
R10	Atbilstības	Normatīvie akti	Normatīvo aktu prasību nepietiekama detalizācijas pakāpe pilnvērtīga lēmumu pamatojuma nodrošināšanai	12.4
R3	Atbilstības	Darbinieki	Darbinieku personiskā ieinteresētība lēmuma pieņemšanā (korupcijas iespējamība)	12.2
R20	Darbības	Lēmumu pieņemšana	Nepietiekama dokumentācijas izpēte (t.sk. "slēpto" problēmu nekonstatēšana) pirms lēmuma pieņemšanas	12.2
R8	Atbilstības	Normatīvie akti	Pretrunas ārējos un/vai iekšējos normatīvajos aktos, kuri reglamentē būvniecības procesu un nosaka normas	11.6
R32	Finanšu	Pārvaldība	Finanšu seku nesošo procesu nepietiekama identifikācija un pārraudzība	11.5
R37	Stratēģijas	Pārvaldība	Regulāras un sistemātiskas riska vadības un uzraudzības sistēmas trūkums, lai pietiekami pārvaldītu darbību un mērķu sasniegšanu ietekmējošos riskus	11.5
R26	Atbilstības	Klientu apkalpošana	Novēlota lēmuma pieņemšana / paziņošana klientiem	11.2
R13	Atbilstības	Lēmumu pieņemšana	Nepareizo / neatbilstošo tiesību aktu normu piemērošana dokumentu izskatīšanā un lēmuma pamatošanā	11.0
R11	Atbilstības	Normatīvie akti	Nepieciešamība interpretēt normatīvo aktu prasības (t.sk. teritorijas apbūves noteikumus) to piemērošanai konkrētam būvniecības objektam pretēji trešo pušu interesēm	10.8
R15	Atbilstības	Lēmumu pieņemšana	Lēmumu nepareiza / nepilnīga juridiskā noformēšana (saskaņā ar APL), jo īpaši atteikuma gadījumos	10.6
R36	Stratēģijas	Pārvaldība	Sabiedriskās domas nepietiekama veidošana par būvniecības pārraudzības funkciju un tās mērķiem	9.8
R2	Darbības	Darbinieki	Kvalificētu (sertificētu) darbinieku trūkums, it īpaši amatos, kuru pienākumu izpildei nepieciešams attiecīgs sertifikāts	9.6
R18	Darbības	Lēmumu pieņemšana	Atkarība no citu iestāžu pieņemtajiem lēmumiem savlaicīga lēmuma pieņemšanai	9.2
R22	Stratēģijas	Organizatoriskā struktūra	Grūtības struktūrvienībām sadarboties, t.i. apgrūtināta horizontāla informācijas apmaiņa un dokumentu nodošana saskaņošanai	9.0

Būvniecības pārraudzības funkcijas mērķu sasniegšanu ietekmējošo prioritāro risku saraksts tika izskatīts RDPAD vadošo darbinieku sanāksmē, kurā tika arī pārrunāti RDPAD veiktie šo risku kontroles pasākumi.

4.4. Prioritāro risku kontroles pasākumi

4.4.1. Kompetentu darbinieku nodrošināšana

Risku analīzes rezultātā kā visaugstākā riska joma būvniecības pārraudzības funkcijas izpildē un tās mērķu sasniegšanā tika identificēta kompetentu darbinieku nepietiekamība:

- Kompetentu darbinieku trūkums, jo būvniecības pārraudzībā strādājošiem speciālistiem ir nepieciešams vienlaicīgi pārzināt būvniecības tehniskos jautājumus, juridisko jautājumus, kā arī jaunāko tendences būvniecībā;
- Darbinieku nepietiekamība mainīgas darba noslodzes apstākļos, jo būvniecības apjoma izmaiņas šobrīd ir grūti prognozējamas un pat, ja šobrīd jaunu būvniecības projektu apjoms samazinās, aizvien vairāk pieaug risināmie jautājumi ar jau apstiprinātajiem projektiem, t.sk. sūdzību apjoms;
- Kvalificētu (sertificētu) darbinieku trūkums, it īpaši amatos, kuru pienākumu izpildei nepieciešams attiecīgs sertifikāts, t.i. būvinspektoru amatos.

Lai pārvaldītu kvalificētu darbinieku trūkuma risku, RDPAD ir veikusi šādus pasākumus:

- Jurista štata vietu izveide Būvvaldē un Būvinspekcijā, lai sniegtu juridisko atbalstu šo struktūrvienību būvniecības tehniskajiem speciālistiem;
- Atsevišķu RDPAD darbinieku ārēju apmācību nodrošināšana juridiskajos jautājumos, t.sk. administratīvā procesa un jauno normatīvo aktu jomā, taču iekšējo apmācību veikšanu ierobežo RDPAD strādājošo juristu lielā noslodze;
- Informācijas apmaiņa RDPAD vadības sanāksmēs par jaunumiem būvniecības jomā un pieredzi būvniecības dokumentu izskatīšanā RDPAD ietvaros.

4.4.2. Normatīvo aktu kvalitāte būvniecības jomā

Ņemot vērā to, ka Būvvaldes un Būvinspekcijas pamatdarbība saistīta ar normatīvo aktu piemērošanu visdažādākajām būvniecības iecerēm, kur katra no tām plānota citā Rīgas pašvaldības teritorijas daļā un atšķirīgās situācijā, tad kā otra visaugstākā identificēto risku grupa saistīta ar normatīvo aktu prasībām, t.i.:

- Normatīvo aktu prasību nepietiekama detalizācijas pakāpe pilnvērtīga lēmumu pamatojuma nodrošināšanai, kas palielina pieņemto lēmumu pārsūdzēšanas un apstrīdēšanas gadījumu skaitu;
- Pretrunas ārējos un/vai iekšējos normatīvajos aktos, kuri reglamentē būvniecības procesu un nosaka normas, kā rezultātā nevar tikt savlaicīgi pieņemti attiecīgie lēmumi vai arī ir jāpieņem lēmumi, kas negatīvi ietekmē pilsētas attīstību;
- Nepieciešamība interpretēt normatīvo aktu prasības (t.sk. teritorijas apbūves noteikumus) to piemērošanai konkrētam būvniecības objektam pretēji trešo pušu interesēm.

Lai nākotnē mazinātu ar normatīvo aktu nepilnībām saistīto risku negatīvo ietekmi, RDPAD jau veic šādas darbības:

- Iknedēļas struktūrvienību vadītāju sanāksmes, kurās tiek izskatīti dažādi precedenti par normatīvo aktu piemērošanu konkrētu būvniecības projektu gadījumos, lai nodrošinātu konsekventu normatīvo aktu attiecīgo prasību piemērošanu visos Rīgas pašvaldības rajonos / priekšpilsētās. Iespēju robežās informācija par šādiem precedentiem tiek dokumentēta;
- Kopš Būvniecības uzraudzības padomes izveides 2006. gada beigās, ir iespēja palielināt sadarbību ar citām institūcijām, t.sk. Ekonomikas ministriju, kas primāri atbild par valsts līmeņa normatīvo aktu izstrādi būvniecības jomā.

Normatīvo aktu savstarpējā neatbilstība pēc būtības ir nepieņemama situācija un iespējami ātri tāda jānovērš, taču normatīvo aktu detalizācijas pakāpe vienmēr būs aktuāls jautājums un prasīs speciālistu viedokli iekļauto normu interpretēšanai. Tomēr RDPAD kā lielākās pašvaldības pārstāvji var ietekmēt normatīvo aktu kvalitāti un sniegt savus priekšlikumus normatīvo aktu pilnveidošanai.

4.4.3. Lēmumu pieņemšanas kvalitāte

Visu būvniecības pārraudzības procesu izpildes rezultātā pieņemtie lēmumi attiecināmi uz noteiktu tiesību piešķiršanu vai liegšanu, t.i. administratīvo aktu izdošanu, tādējādi jebkurš šāds lēmums ir rūpīgi pārbaudāms un noformējams.

Ņemot vērā iepriekš minēto, risku analīzes ietvaros tika noteikti šādi prioritārie riski, kas attiecināmi uz lēmumu pieņemšanu būvniecības pārraudzības procesu ietvaros:

- Darbinieku personiskā ieinteresētība lēmuma pieņemšanā (korupcijas iespējamība);
- Nepietiekama dokumentācijas izpēte (t.sk. "slēpto" problēmu nekonstatēšana) pirms lēmuma pieņemšanas;
- Nepareizo/ neatbilstošo tiesību aktu normu piemērošana dokumentu izskatīšanā un lēmuma pamatošanā;
- Lēmumu nepareiza / nepilnīga juridiskā noformēšana (saskaņā ar APL), jo īpaši atteikuma gadījumos
- Atkarība no citu iestāžu pieņemtajiem lēmumiem savlaicīga lēmuma pieņemšanai.

RDPAD veiktās vadības viedoklis vai darbības ar lēmumu pieņemšanu saistīto risku pārvaldībai, ir šādas:

- Korupcijas iespējamību darbinieku vidū mazina valsts amatpersonas statuss un likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” noteiktie ierobežojumi un atbildība par pieņemtajiem lēmumiem;
- Darbinieku pieļautās nepilnības vai kļūdas dokumentu izskatīšanā un lēmumu sagatavošanā tiek daļēji novērstas ar RDPAD juristu atbalstu pirms lēmuma pieņemšanas un kā otrs mehānisms tiek veicināta RDPAD struktūrvienību vadītāju regulāra informācijas apmaiņa par iepriekš pieļautajām kļūdām;
- Iespēju robežās atbildīgais darbinieks seko līdzī tam, lai atbildes no citām iesaistītajām institūcijām tiktu sniegtas savlaicīgi galējās atbildes klientam savlaicīgai sagatavošanai. Būtisku kavējumu gadījumos klients ar starpvēstuli tiek informēts par nepieciešamību sagaidīt citas institūcijas atzinumu pirms galīgā lēmuma pieņemšanas.

4.4.4. Būvniecības pārraudzības funkcijas pārvaldība

Risku analīzes rezultātā tik identificēti vairāki atsevišķi riski, kuri būtu attiecināmi uz kopējo būvniecības pārraudzības funkcijas pārvaldību, proti:

- Finanšu seku nesošo procesu nepietiekama identifikācija un pārraudzība, lai minimizētu finansiālo zaudējumu apmērus un maksimizētu ieņēmumu apjomu;
- Regulāras un sistemātiskas riska pārvaldības un uzraudzības sistēmas trūkums, lai pietiekami pārvaldītu darbību un mērķu sasniegšanu ietekmējošos riskus;
- Sabiedriskās domas nepietiekama veidošana par būvniecības pārraudzības funkciju un tās mērķiem;
- Grūtības struktūrvienībām sadarboties, t.i. apgrūtināta horizontāla informācijas apmaiņa un dokumentu nodošana saskaņošanai.

Par šīs risku grupas pārvaldības pasākumiem RDPAD vadība minēja, ka RDPAD:

- Finanšu seku apzināšanā vadās no notikušajiem precedentiem, bet vienots šādu finansiāli nozīmīgo procesu saraksts nav izveidots;
- Riska pārvaldību un uzraudzību nav sistematizējusi un formalizējusi, un risku apzināšana tiek veikta no gadījuma uz gadījumu;
- Sabiedriskās domas veicināšanai par Būvvaldes un Būvinspekcijas darbu RDPAD mājas lapā ir ievietota skaidrojošā informācija par RDPAD un tās struktūrvienību darbību, ir sniegtas vairākas intervijas, kurās piedalījās vadošie RDPAD speciālisti, bet kādi īpaši plašāku sabiedrību izglītojošie materiāli nav gatavoti;

- Grūtības struktūrvienību savstarpējā sadarbībā galvenokārt izskaidro darbinieku lielā noslodze un laika trūkums sadarbības veikšanai.

4.4.5. Klientu apkalpošanas standarta izpilde

Klientu apkalpošanas jomā kā būtisks risks tika identificēta novēlota lēmuma pieņemšana un paziņošana klientiem, t.i. normatīvajos aktos noteikto atzinumu sniegšanas termiņu pārsniegšana.

Šī riska pārvaldībai RDPAD izmanto lietvedības atbalsta sistēmu – RDLIS, kurā tiek uzkrāta informācija par saņemtajiem pieteikumiem / iesniegumiem un to atbildes termiņiem, un katram struktūrvienības vadītājam katru dienu no rīta ir pieejams pārskats par atbildes termiņiem.

5. Novērtējums, secinājumi un ieteikumi

5.1. Atbilstības normatīvo aktu prasībām novērtējums

Būvniecības pārraudzības funkcijas izpildi atbilstoši normatīvo aktu prasībām būtiski ietekmē ievērojamais normatīvo aktu kopums, kas RDPAD darbiniekiem jāpārzina un savā darbībā precīzi jāpiemēro. Kopumā RDPAD darbību reglamentē 98 ārējie normatīvie akti, no kuriem 65 normatīvie akti tieši reglamentē būvniecības jomu. Savukārt, būvniecības pārraudzības funkcijas izpildi tieši reglamentē tikai 9 ārējie normatīvie akti un 6 RDPAD izstrādātie iekšējie normatīvie akti.

Ievērojot šī izvērtējuma mērķi, būvniecības pārraudzības funkcijas izpildes atbilstība normatīvo aktu prasībām šī izvērtējuma ietvaros tika analizēta šādos trīs aspektos:

- RDPAD struktūrvienību pilnvarojums veikt būvniecības pārraudzības pienākumus;
- RDPAD iekšējos normatīvajos aktos noteikto būvniecības pārraudzības procesu izpildes termiņu atbilstība ārējo normatīvo aktu prasībām;
- RDPAD izmantoto būvniecības dokumentācijas atbilstību ārējo normatīvo aktu prasībām.

Veicot RDPAD izstrādāto iekšējo normatīvo aktu analīzi par augstāk minētajiem trīs analīzes aspektiem, netika konstatētas neatbilstības starp šī ziņojuma Tabulā Nr.2 norādītajiem būvniecības pārraudzības funkcijas izpildi reglamentējošo ārējo un iekšējo normatīvo aktu prasībām.

Tomēr RDPAD darbības atbilstības normatīvo aktu prasībām nodrošināšanā riska analīzes rezultātā tika konstatēti vairāki būtiski riski, kas var ietekmēt būvniecības pārraudzības mērķu sasniegšanu un kuru pārvaldība būtu jāpilnveido, proti:

- Normatīvo aktu izmaiņu biežums un darbinieku informētība par veiktajām izmaiņām;
- Normatīvo aktu nepilnību un pretrunīgo prasību novēršana;
- Darbinieku personiskā ieinteresētība lēmuma pieņemšanā (korupcijas iespējamība).

Šī izvērtējuma ietvaros tika izvērtēti RDPAD struktūrvienību veiktie kontroles pasākumi minēto risku pārvaldībai, kā rezultātā tika konstatēts, ka veiktie kontroles pasākumi tikai daļēji nodrošina riska varbūtības un/vai ietekmes mazināšanu.

5.1.1. Normatīvo aktu „krātuves” funkcionalitāte

Konstatējumi

Papildus tam, ka informācija par normatīvo aktu izmaiņām tiek cirkulēta RDPAD ietvaros papīra formātā un Juridiskās nodaļas sagatavotās informācijas veidā, RDPAD struktūrvienības ārējo un iekšējo normatīvo aktu prasību apzināšanai vairāk izmanto un paļaujas uz RD LIS dokumentu sistēmu, kurā ir iespēja meklēt, skatīt un izdrukāt visus RDPAD darbību reglamentējošos normatīvos aktus.

Taču šī sistēma ļauj saistošos normatīvos aktus atlasīt tikai pēc to pieņemšanas datuma, izdevēj institūcijas, dokumenta numura vai nosaukuma, neļaujot atlasīt dokumentus pēc noteiktas tēmas, piemēram, būvatļaujas izdošanu reglamentējošos normatīvos aktus.

Secinājumi

RDLIS sistēma tādējādi nenodrošina vienu no galvenajiem šādas informācijas sistēmas mērķiem – informēt jebkuru RDPAD darbinieku par visām attiecīgā pienākuma izpildi reglamentējošām normatīvo aktu prasībām.

Ieteikums

Lai samazinātu risku, ka dokumentu izskatīšanā un lēmumu pieņemšanā netiek ņemtas vērā visas saistošās normas, it īpaši tikko pieņemto jauno normatīvo aktu prasības, iesakām pilnveidot RD LIS, klasificējot tajā iekļautos normatīvos aktus pēc tēmām un izveidojot funkcionalitāti dokumentu atlasīšanai pēc vajadzīgās tēmas.

5.1.2. Informācijas uzkrāšana par normatīvo aktu nepilnību precedentiem

Konstatējumi

Izskatot klientu iesniegto būvniecības dokumentāciju, RDPAD struktūrvienības vairākkārt identificē nepilnības vai pretrunas ārējo un iekšējo normatīvo aktu prasībās, kā rezultātā ir apgrūtināta lēmuma pieņemšana par attiecīgā dokumenta saskaņošanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Šādas situācijas pēc būtības ir nestandarta gadījumi, kuru risināšanai jāiesaista augstāk stāvošas amatpersonas, t.i. vadība, un pieņemtie lēmumi jādokumentē.

Analizējot šādu nestandarta situāciju risināšanas kārtību RDPAD ietvaros, tika konstatēts, ka nav noteikta vienota kārtība, saskaņā ar kuru darbiniekam būtu jārīkojas nestandarta gadījumos. Dažkārt šādi lēmumi tiek izskatīti iknedēļas RDPAD vadības sanāksmēs, Būvvaldes padomes sēdēs (atsevišķu būvprojektu gadījumos) vai konsultējoties ar RDPAD struktūrvienības vadītāju, turklāt ļoti retos gadījumos pieņemtie lēmumi tiek dokumentēti.

Secinājumi

Vienotas kārtības trūkums nestandarta gadījumu, kas saistīti ar ārējo vai iekšējo normatīvo aktu nepilnībām vai pretrunām, izskatīšanai un attiecīgo lēmumu pieņemšanai palielina risku normatīvo aktu prasībām neatbilstošu būvniecības dokumentu saskaņošanai un mazina iespēju novērst atklātās nepilnības normatīvajos aktos. Turklāt informācijas nepieejamība pārējām struktūrvienībām par pieņemtajiem lēmumiem nestandarta gadījumos neļauj nodrošināt nākotnes lēmumu pēctecību un konsekvenci visā Rīgas pašvaldības teritorijā.

Ieteikumi

- RDPAD ietvaros jānosaka kārtība nestandarta gadījumu saistībā ar ārējo vai iekšējo normatīvo aktu nepilnībām vai pretrunām izskatīšanu un lēmumu pieņemšanu, kā arī pieņemto lēmumu dokumentēšanu, t.sk. jānosaka:
 - Situāciju raksturojums, kurās darbiniekam jāziņo par atklātajām nepilnībām;
 - Ziņojuma iesniegšanas veids, piemēram, e-pasta formātā un adresātu, piemēram Juridisko nodaļu;
 - Ziņojumu izskatīšanas un risinājumu priekšlikumu sagatavošanas termiņi;
 - Lēmuma pieņemšanas veids, kas var būt diferencēts atkarībā no atklāto nepilnību būtiskuma, iesaistīto struktūrvienību daudzuma vai normatīvā akta veida;
 - Lēmuma pieņemšanas, reģistrēšanas un izplatīšanas veids.
- Informācija par nestandarta situācijām un saistībā ar tām pieņemtajiem lēmumiem jāuzkrāj vienotā datubāzē, kurai piekļuve jānodrošina visu RDPAD struktūrvienību darbiniekiem.
- Ņemot vērā šobrīd jau uzsāktos un nākotnē iespējamus grozījumus LR normatīvajos aktos būvniecības jomā, ieteicams paplašināt sadarbību ar tām institūcijām, kuras piedalās būvniecību reglamentējošās normatīvās bāzes izstrādē, sniedzot tām informāciju arī par nestandarta gadījumiem, ar kuriem RDPAD struktūrvienības ir saskārušās.
- Ņemot vērā to, ka liela daļa šādu nestandarta situāciju izriet no Rīgas domes saistošo normatīvo aktu piemērošanas konkrētu būvprojektu gadījumos, iesakām izveidot regulāru informācijas apmaiņas mehānismu ar Rīgas domes Attīstības komiteju, lai efektīvāk novērstu nepilnības Rīgas domes izdotajos saistošajos normatīvajos aktos vai arī ar Rīgas domes atbalstu sniegtu savus priekšlikumus normatīvās bāzes pilnveidošanai attiecīgajām nozares ministrijām.

5.1.3. Virskontrole lēmumu subjektivitātes mazināšana

Konstatējumi

Šī izvērtējuma ietvaros veiktās nesavietojamo pienākumu analīzes un riska analīzes rezultātā kā būtiska riska joma ir viena darbinieka noteicošā loma lēmuma projektu sagatavošanā secīgos būvniecības pārraudzības posmos, it īpaši šī darbinieka personīgas ieinteresētības lēmuma pieņemšanā gadījumos. Šī riska varbūtību pastiprina ierobežotais štata vietu skaits RDPAD struktūrvienībās un šī riska iestāšanās var ietekmēt gan RDPAD reputāciju, gan nest finansiālus zaudējumus, jo normatīviem aktiem neatbilstoša lēmuma gadījumā klients var pieņemt RDPAD lēmumu pārsūdzēt vai apstrīdēt.

Jo īpaši šāda situācija būtu attiecināma uz gadījumiem, kad attiecīgo būvniecības dokumentāciju izskata attiecīgo struktūrvienību vadītāji, kuru darbu detalizēti virskontrolē nepārbauda kāds cits darbinieks.

Secinājumi

Kaut arī RDPAD darbinieku kā valsts amatpersonu rīcību ierobežo likums „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” un būvniecības ieceres un būvprojektu izskatīšanu pastiprināti izskata Būvvaldes padomē vai Inženieru padomē, tomēr šie mehānismi sistemātiski un pilnā apjomā (t.i. aptverot visas būvniecības ieceres un būvprojektus) nenodrošina lēmumu subjektivitātes risku.

Ieteikumi

- Arhitektūras nodaļā, Rīgas pilsētas kultūras pieminekļu aizsardzības nodaļā, Pilsētvides dizaina nodaļā un Inženieru nodaļā jānodrošina dažādu darbinieku piesaistīšana būvniecības ieceres un būvprojektu izskatīšanai, bet kā minimums jānodrošina būvprojektu izskatīšana, veicot virskontroli vai „4-acu pārbaudi”;
- Pilsētvides dizaina nodaļā jānodrošina dažādu darbinieku piesaiste būvniecības ieceres un būves pieņemšanas ekspluatācijā dokumentācijas izskatīšanai tiem būvprojektu veidiem, kuriem nav noteikta būvprojekta stadija, netiek izsniegta būvatļauja un netiek veikti kontroles pasākumi būvobjektā;
- Būvinspekcijai jānodrošina dažādu darbinieku piesaistīšana būvatļauju izsniegšanas, būvdarbu kontroles būvobjektos un būves pieņemšanas ekspluatācijā pienākumu veikšanā, bet kā minimums jānoskaidro būvobjektu atlases veikšana pārbaudei un šo pārbaudi veikšana;
- Virskontroles vai „4-acu pārbaudes” veikšanai nepieciešamības gadījumā iesakām iesaistīt citu rajonu/ priekšpilsētu darbiniekus, tādējādi veicinot arī pieredzes apmaiņu starp rajonu/ priekšpilsētu darbiniekiem.

5.2. Procesu lietderīguma novērtējums

Būvniecības pārraudzības funkcijas apjomu un izpildes kārtību nosaka šobrīd spēkā esošie normatīvie akti, kas paredz pašvaldības struktūrvienību veicamos kontroles pasākumus noteiktos būvniecības procesa posmos. Salīdzinot ar citu ES valstu pašvaldību pieredzi būvniecības procesa pārraudzībā, kas apkopota šī ziņojuma 4. pielikumā, tad Latvijā tiek praktizēta ļoti augsta kontroles vide ar izteiktu t.s. „pirmskontroles principa” piemērošanu būvniecības jomā, ko nosaka šādi galvenie faktori:

- Būvniecību reglamentējošos normatīvajos aktos nepietiekami paredzētā būvniecības procesa dalībnieku atbildība ne tikai būvniecības procesā, bet arī tālākajā būves ekspluatācijas periodā, it īpaši attiecībā uz būves projektētāju, būvuzraugu un būvuzņēmēju;
- Salīdzinoši jaunā normatīvā bāze teritorijas plānošanā un apbūves noteikumu izstrādē, kuras pilnveidošana, ievērojot pilsētas attīstības un līdz ar to arī apbūves tempus un apjomus, var aizņemt vēl ilgu laika periodu līdz zināma stabilitātes stāvokļa iegūšanai;

- Būvniecības procesa galveno dalībnieku (projektētāju, būvuzraugu un būvuzņēmēju) kvalifikācijas un sertifikācijas sistēmas neefektivitāte, jo netiek noteiktas dažāda līmeņa kvalifikācijas un sertifikācijas kategorijas, kas atspoguļo spēju un pieredzi darboties ar sarežģītākiem un apjomīgākiem objektiem, un nav izveidotas sistēmas soda sankciju piemērošanā līdz pat kvalifikācijas / sertifikācijas atņemšanai neprofesionālas vai normatīvajiem aktiem neatbilstošas darbības rezultātā;
- Būvniecības procesā iesaistīto pušu attieksme un vēlme kopumā ievērot normatīvo aktu prasības, lai nodrošinātu citu pušu interešu ievērošanu un būvju drošību.

RDPAD veikto būvniecības pārraudzības procesu lietderības analīzes rezultātā tika secināts, ka esošie procesi nodrošina uz izvērtējuma veikšanas brīdi spējā esošajos normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildi, un esošās normatīvās bāzes ietvaros netika konstatēta būtisku nelietderīgu darbību veikšana, kas nav vērsta uz funkcijas mērķu sasniegšanu.

Ievērojot iepriekš minētos pirmskontroles vides augsto līmeni noteicošos faktorus, RDPAD veiktie būvniecības pārraudzības procesi ir atbilstoši arī pašreizējai situācijai būvniecības jomā, tomēr mazinoties minēto faktoru ietekmei, nākotnē pašvaldības būvniecības pārraudzības funkciju iespējams samazināt līdz pat teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu izstrādei un pārraudzībai, būvprojektu uzskaitē, sūdzību izskatīšanai par citu pušu interešu neievērošanu būvniecības procesā un līdzdalību normatīvajiem aktiem neatbilstošas būvniecības gadījumu izskatīšanai.

Šāda pašvaldības kompetences samazināšana būvniecības procesa pārraudzībā mazinātu ar būvniecību saistītās dokumentācijas apjomu līdz apjomiem, kas nepieciešami, lai dokumentētu būvniecībā tieši iesaistīto pušu pieņemtos lēmumus, un samazinātu kopējo būvniecības procesa norises laiku.

Tomēr šāda būtiska kontroles līmeņa mazināšana jāveic pakāpeniski, rūpīgi analizējot iepriekš minēto būtisko ietekmējošo faktoru pilnveidošanas stadiju.

Tālāk ir izklāstīti atsevišķi konstatējumi saistībā ar būvniecības pārraudzības funkcijas un tās procesu lietderību, kas tika atklāti izvērtējuma gaitā.

5.2.1. Pašvaldības lomas pakāpeniska samazināšana

Konstatējumi

Pakāpeniska pāreja uz pašvaldības mazāku pirmskontroles veikšanu būvniecības procesā jau tika aizsākta līdz ar 2005. gada 6. septembrī izdarītajiem grozījumiem MK noteikumos Nr.112 „Vispārīgie būvnoteikumi”, kas paredz atvieglotu būvniecības saskaņošanas kārtību vienkāršotas renovācijas vai vienkāršotas rekonstrukcijas gadījumā.

Šobrīd izskatīšanai valdībā ir nodoti jauni grozījumi Vispārīgajos būvnoteikumos, paredzot jaunu būvniecības procesa formu – apvienoto projektēšanu un būvdarbus, kas ļaus būvniecību un būvdarbus veikt divos posmos, projektēšanas darbus veicot paralēli būvdarbiem. Jaunā būvniecības forma, kas tiek piedāvāta kā alternatīvs risinājums jau pastāvošai būvprojektēšanas un būvdarbu kārtībai, ļauj izstrādāt būvprojektu nulles ciklam un izvērsto skīču projektu visam objektam kopumā, kā arī saņemt būvatļauju pēc izvērstā skīču projekta akcepta būvvaldē.

Tālākā pāreja uz samazinātu pašvaldības iesaistīšanos būvniecības pārraudzībā un būvniecības procesa paātrināšanu ir atkarīga no būvniecību reglamentējošās normatīvās bāzes pilnveidošanas tempiem un būvniecībā iesaistīto pušu profesionālās uzraudzības efektīvas sistēmas izveides.

Secinājumi

Kaut arī RDPAD atbilstoši publisko tiesību principiem var darboties tikai normatīvo aktu noteikto pilnvaru ietvaros, ko tas šobrīd arī veic pilnā apjomā, tomēr esot Rīgas kā lielākās Latvijas pašvaldības struktūrvienība tas var veicināt ātrāku pāreju uz samazinātu pašvaldības kontroli būvniecības procesā.

Ieteikumi

- RDPAD šajā pārejas posmā būtu maksimāli jāveicina Rīgas pašvaldības teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu pilnveidošana, no vienas puses novēršot nepilnības, bet no otras puses ar Rīgas domes Attīstības komitejas atbalstu mazinot izmaiņu apjomus jau pieņemtajos noteikumos, ja tajos nav saskatāmas nepilnības, pretrunas vai nepieciešama tālāka detālpārplānojuma izstrāde, tādējādi veicinot šīs normatīvās bāzes stabilitāti;
- RDPAD, izskatot ar būvniecību saistīto dokumentāciju un strīdīgās situācijas, ir uzkrājis ievērojamu pieredzi un informācijas apjomu par nepilnībām citu institūciju izdotajos normatīvajos aktos, kuru ir lietderīgi nodot Ekonomikas ministrijas pārziņā būvniecību reglamentējošās normatīvās bāzes pilnveidošanai;
- Iesakām RDPAD sākt uzkrāt informāciju par būvniecības pārraudzības ietvaros konstatēto neprofesionālo vai normatīvajiem aktiem rīcību no projektētāju, būvuzņēmēju un būvuzraugu puses, kas varētu palīdzēt šo būvniecības procesa dalībnieku profesionālās uzraudzības sistēmas efektivitātes palielināšanai, piemēram, projektētāju reitingu izveide un publiskošana, sertifikācijas komisijas kā ētikas komisijas darbības pilnveidošana, soda sankciju sistēmas izveide. Turklāt RDPAD būtu jāveicina sadarbība un informācijas apmaiņa (t.sk. par sertifikātu anulēšanas ierosināšanu) ar profesionālajām sertificējošām institūcijām (piem. Latvijas Arhitektu savienība, Latvijas Būvzinieku savienība u.c.)

5.2.2. Būvniecības pārraudzības būtības skaidrošana

Konstatējumi

Pieaugot RDPAD klientu lokam un pieaugot būvniecības apjomiem, aizvien aktuālāka kļūst savstarpējā izpratne par RDPAD un tā klientu savstarpējiem pienākumiem un atbildību. Tādējādi konstruktīvas sadarbības veicināšanai jo īpaši jāveicina RDPAD darbības mērķu skaidrošana.

Šī izvērtējuma ietvaros, apkopojot informāciju par RDPAD veikto būvniecības pārraudzības funkciju, tika konstatēts, ka no iestādes darbības stratēģiskās plānošanas elementiem plašāka sabiedrība caur RDPAD mājas lapu ir informēta par RDPAD darbības misiju, proti "*pilsētībūvniecības un pilsētas attīstības procesu pārvaldība Rīgā, nodrošinot būvniecības kontroli un pilsētas stratēģisko attīstību*", kā arī par galvenajiem RDPAD uzdevumiem un attiecīgo RDPAD struktūrvienību pienākumiem šīs misijas izpildei.

Papildus mājas lapā ievietotajai informācijai RDPAD savas darbības mērķus būvniecības pārraudzības jomā plašākai sabiedrībai skaidro caur RDPAD vadošo darbinieku sniegtajām intervijām plašsaziņas līdzekļiem un presei sniegto regulāro informāciju.

Tomēr nolūkā veicināt plašākas sabiedrības labāku izpratni par RDPAD veiktajām funkcijām būvniecības pārraudzībā un iespējami nākotnē samazināt to sūdzību apjomu, kas nav saistītas ar RDPAD veiktajiem pienākumiem, jāpilnveido sabiedrībai sniegtais informācijas apjoms un saturs.

Secinājumi

Analizējot RDPAD sagatavotās un plašākai sabiedrībai sniegtās informācijas apjomu un saturu par RDPAD veiktās būvniecības pārraudzības funkciju, tika secināts, ka visā RDPAD sniegtajā informācijas kopumā nav uzsvērta RDPAD loma un mērķi būvniecības pārraudzības funkcijas izpildē.

Ieteikumi

Pilnvērtīgas un mērķtiecīgas informācijas sniegšanai par RDPAD veiktās būvniecības pārraudzības funkciju jānodrošina šādu pasākumu veikšana:

- Informatīvā materiāla izstrāde, ietverot tajā informāciju par funkcijas mērķiem, galvenajiem procesiem un to sagaidāmajiem rezultātiem, funkcijas izpildes darba organizāciju;
- RDPAD darbinieku iepazīstināšana ar šī informatīvā materiāla saturu;
- Informatīvā materiāla publicēšana RDPAD mājas lapā un tā pieejamības nodrošināšana klientu apkalpošanas vietās.

5.3. Procesu efektivitātes novērtējums

Izvērtējot RDPAD resursu ieguldījumu uzstādīto rezultātu sasniegšanā, tika konstatēts, ka palielināt RDPAD darbības efektivitāti stimulē būvniecības augstie apjomi un ar to saistītās dokumentācijas apjoms, kas tiek iesniegts RDPAD izskatīšanai un saskaņošanai, un ierobežotais RDPAD darbinieku skaits, ko aizvien vairāk ietekmē darbaspēka tirgus nelabvēlīgā situācija kvalificētu darbinieku piesaistīšanai darbam pašvaldības iestādē.

Veicot būvniecības pārraudzības procesu efektivitātes izvērtējumu, kopumā netika konstatēti būtiski darbības efektivitātes trūkumi, t.i. nesamērīgi lielu resursu izmantošana kāda pienākuma veikšanā.

Papildus tam, ka RDPAD ir veicis vairākus būtiskus pilnveidojumus darba organizācijā, sistematizējot un standartizējot būvniecības dokumentācijas izskatīšanas kārtību RDPAD ietvaros, šī izvērtējuma ietvaros tika konstatētas vairākas iespējas pilnveidot darba efektivitāti.

5.3.1. Būvprojektu virzības uzraudzība

Konstatējumi

Viens no būtiskiem aspektiem būvniecības pārraudzības funkcijas izpildē ir pārzināt pašvaldības teritorijā plānotos, notiekošos un pabeigtos būvprojektus. Turklāt, ņemot vērā būvprojekta īstenošanas kontroli no pašvaldības puses vairākās būvniecības procesa posmos, ir svarīgi pārzināt arī katra būvprojekta patreizējo īstenošanas stadiju, lai varētu prognozēt nākotnē plānoto pārbaužu apjomus, kā arī vajadzības gadījumā analizēt konkrēta projekta norises gaitu.

Šī izvērtējuma ietvaros apkopotā informācija liecina, ka RDPAD šobrīd ir ieviesta Būvniecības pārraudzības un reģistrācijas informācijas sistēma (Būve), kurā informācijas uzkrāšanai ir izveidoti šādi moduļi:

- Būvprojektu modulis;
- Būvatļauju modulis;
- Būvniecības aktu modulis;
- RKPAI modulis;
- Arhīva būvprojektu modulis;
- Arhīva būvniecības aktu modulis.

Balstoties uz šajā informācijas sistēmā ievietotās informācijas bāzes, RDPAD mājas lapā jebkuram šīs mājas lapas apmeklētājam ir pieejams Būvatļauju meklētājs un Būvprojektu meklētājs, lai pēc noteiktiem parametriem, piemēram, objekta adreses iegūtu informāciju par konkrētajā adresē veiktajiem būvdarbiem izsniegto būvatļauju un saskaņoto būvprojektu.

Taču, lai pilnvērtīgi izpildītu Būvniecības likuma 7. panta 1. daļas 5. punkta prasības, proti „*vismaz reizi mēnesī publicēt savā mājas lapā internetā, bet, ja tādas nav, vietējā laikrakstā informāciju par saņemtajiem būvniecības iesniegumiem — uzskaites kartēm un saistībā ar tām pieņemtajiem būvvaldes lēmumiem*”, izmantojot iespēju šādu informāciju publicēt savā mājas lapā, tad Būves funkcionalitāte būtu papildināma arī būvniecības ieceres stadijā iesniegto dokumentu un par tiem pieņemto lēmumu galvenajiem datiem.

No ērtākas prakses viedokļa kā papildus datus šajā sistēmā varētu uzkrāt arī informāciju par veikto pārbaužu rezultātiem un saņemtajām sūdzībām attiecībā uz konkrētu būvprojektu.

Secinājumi

RDPAD izveidotā informācijas sistēma nodrošina galveno datu uzkrāšanu par visiem būvprojektiem Rīgas pašvaldības teritorijā un šīs informācijas pieejamību visiem interesentiem, šī informācijas sistēma

neaptver datus par būvprojektu būvniecības ieceres stadiju, kā arī saņemtajām sūdzībām un veiktajām pārbaudēm saistībā ar attiecīgajiem būvprojektiem.

Ieteikumi

Jānodrošina Būves funkcionalitātes papildināšana ar būvniecības ieceres stadijā iesniegto dokumentu un par tiem pieņemto lēmumu galvenajiem datiem, kā arī ar informāciju par saņemtajām sūdzībām un veiktajām pārbaudēm un saistībā ar tām pieņemtajiem lēmumiem. Turklāt būtu jānodrošina RDLIS datu bāzes, kurā glabājas informācija par lietvedībā esošajiem dokumentiem, ar Būves informācijas sistēmu, kurā tiek reģistrēti svarīgākie dati par katru būvniecības objektu, lai nodrošinātu ērtāku un optimālāku datu un informācijas uzglabāšanu un meklēšanu.

5.3.2. Būvprojektu klasifikatora piemērošana

Konstatējumi

Lai sistematizētu darbu ar dažāda veida būvprojektiem, grupējot tos gan pēc veicamo būvdarbu veida, gan pēc sarežģītības pakāpes, RDPAD ietvaros ir izstrādāts būvprojektu klasifikators (skat. 2. pielikumu). Šobrīd šis klasifikators galvenokārt tiek piemērots būvprojektu izskatīšanai skīču un tehniskā projekta stadijās, taču šāda klasifikatora izmantošana arī citu būvniecības pārraudzības procesu ietvaros varētu atvieglot dokumentu aprites organizēšanu, sākot ar KAC, kur tiek pieņemti izskatāmie dokumenti.

Turklāt būvniecības tipa pareiza atpazīšana šī izvērtējuma ietvaros tika identificēts kā viens no riskiem ar paaugstinātu varbūtību, bet ar salīdzinoši zemu ietekmi.

Secinājumi

RDPAD izveidotais būvprojektu klasifikators var kalpot kā viens no RDPAD struktūrvienību darbības tālākas strukturēšanas un sistematizēšanas pamatelementiem, kas šobrīd tiek izmantots tikai vienā no pieciem būvniecības pārraudzības procesiem.

Ieteikumi

Iesakām izveidoto būvprojektu klasifikatoru izmantot būvniecības dokumentu izskatīšanai un RDPAD darbības sistematizēšanai arī pārējos būvniecības pārraudzības procesos:

- Būvniecības ieceres posmā – strukturējot būvniecības dokumentācijas veidlapas un iesniegtās dokumentācijas izskatīšanas organizēšanai;
- Būvatļauju izsniegšanas posmā un būvdarbu pieņemšanas ekspluatācijā – nozīmējot atbildīgo darbinieku, riskantāku projektu gadījumā nozīmējot darbinieku ar lielāku pieredzi;
- Būvniecības uzraudzības posmā – izmantojot pārbaudāmo būvobjektu atlases procesā.

Ņemot vērā RDPAD vadošo darbinieku sniegto informāciju, izveidotais būvprojektu klasifikators tā plašākai izmantošanai visā būvniecības ciklā jāpilnveido, ka papildus grupēšanas kritērijus iekļaujot arī būvobjekta funkciju, iespējamo ietekmi uz vidi un/vai iedzīvotāju sadzīves apstākļiem un iespējamo valsts vai pašvaldības finansējumu.

5.3.3. Finansiāli nozīmīgo procesu identificēšana

Konstatējumi

Būvniecības pārraudzības funkcijas analīzes ietvaros tika analizēti arī iespējamie finanšu riski, kuri pamatā var būt divu veidu:

- Ieņēmumu nesaņemšana vai saņemšana nepietiekamā apjomā, iekasējot maksu par RDPAD sniegtajiem maksas pakalpojumiem un pašvaldības nodevu par būvatļaujas saņemšanu;
- RDPAD pieņemto lēmumu rezultātā zaudējumu nodarīšana pasūtītājam, kā rezultātā var tikt pieprasīta zaudējumu kompensācija no RDPAD.

Aptaujājot dažādu RDPAD struktūrvienību vadošos darbiniekus par iespējamiem finanšu riskiem dažādos būvniecības pārraudzības procesos, netika saņemtas viennozīmīgas atbildes par šādu risku iespējamību un finansiāli visnozīmīgāko procesu identificēšanu.

Kā galvenie kontroles pasākumi finanšu risku iestāšanās mazai varbūtībai tika minēta KAC darba organizācija, neizsniedzot RDPAD izstrādātos vai saskaņotos dokumentus pirms nodevas vai noteiktās maksas nomaksas, kā arī tas, ka līdz šim brīdim RDPAD darbībā nav precedentu, kad RDPAD darbības rezultātā būtu samazinājušies budžeta ieņēmumi vai saistībā ar kompensāciju izmaksu pasūtītājam radušies izdevumi. Tomēr risku analīzes rezultāti parādīja, ka nepietiekami apzinātie finansiāli nozīmīgie procesi rada augstu risku iestādes mērķu sasniegšanā.

No saprātīgas finanšu pārvaldības viedokļa, ikvienā iestādē jābūt apzinātiem būtiskajiem finanšu riskiem, lai attiecīgu lēmumu pieņemšanā tiktu ņemtas vērā arī iespējamās finansiālās sekas.

Secinājumi

RDPAD veiktajos būvniecības pārraudzības procesos nav pilnībā apzināti finanšu riski, tādējādi pastāv iespēja, ka lēmumu pieņemšanā ne vienmēr tiek ņemtas vērā ar lēmumu saistītās iespējamās finanšu sekas.

Ieteikumi

Būvniecības pārraudzības procesu izpildē būtiskākie finanšu riski ir šādi:

- pēc to varbūtības jeb iestāšanās biežuma:
 - pašvaldības nodevas aprēķināšanas pareizība un iekasēšanas visos gadījumos – būvprojekta iesniegšanas un būvatļaujas saņemšanas procesos,
 - maksas par maksas pakalpojumu sniegšanu aprēķināšanas pareizība un iekasēšana visos gadījumos – par visiem piedāvātajiem maksas pakalpojumiem, t.sk. paātrinātu būvprojektu izskatīšanu.
- pēc to iestāšanās ietekmes jeb izraisīto seku apjoma:
 - pasūtītāju pieprasītās kompensācijas par RDPAD pieņemto lēmumu rezultātā nodarītajiem zaudējumiem, jo īpaši gadījumos, kad nav savlaicīgi piešķirtas tiesības uzsākt vai turpināt būvniecību un būves ekspluatāciju, tiek pieprasīts veikt uzceltās būves vai būves daļas nojaukšanu, kas neatbilst normatīvo aktu prasībām.

Ņemot vērā iepriekš sniegto finanšu risku raksturojumu, iesakām vismaz perspektīvā detalizēti apzināt tos konkrētos RDPAD darbības procesus un šajos procesos esošo finanšu plūsmas apjomu, lai noteiktu konkrēto finanšu risku varbūtību un ietekmi katrā no būvniecības pārraudzības procesiem un ļautu pieņemt no finanšu viedokļa apzinātus lēmumus.

5.3.4. Būvniecības objektu atlasē metodika būvinspekcijas pārbaudīšanai

Konstatējumi

Būvinspekcijas būvinspektori pārbaudāmo būvniecības objektu atlasē šobrīd neizmanto vienotu metodiku, kas balstīta uz objektīviem kritērijiem, un pārbaudāmo objektu kopā šobrīd tiek iekļauti visi „sabiedrības nozīmes” objekti, kā arī objekti, par kuriem saņemtas pamatotas sūdzības, savukārt citu objektu izvēlei kritēriji nav noteikti.

Secinājumi

Vienotas un objektīvas metodikas trūkums palielina būvobjektu izvēles subjektivitāti un samazina iespējas atklāt normatīvo aktu pārkāpumus noteiktos būvobjektos, kad šādu objektu iekļaušana tiek sistemātiski izslēgta no pārbaudāmo objektu kopas.

Ieteikumi

Lai veiktu pārbaudāmo objektu pamatotu un objektīvu atlasīšanu, iesakām izstrādāt vienotu metodiku prioritāro objektu atlasīšanai, pamatojoties uz riska novērtējumu. Riska novērtējuma veikšanā un prioritāro pārbaudāmo objektu atlasīšanai varētu tikt piemēroti, piemēram, šādi riska faktori:

- Būvuzņēmēja / būvnieka iepriekšējā pieredze būvniecībā, t.i. būvuzņēmējam / būvniekam šis ir pirmais būvobjekts vai arī ir jau iepriekš īstenoti būvprojekti;
- Būvuzrauga esamība un viņa pieredze;
- Būves vai būvdarbu tehniskās sarežģītības pakāpe;
- Būves apjoms un tā ietekme uz apkārtnes attīstību;
- Būves paredzamais izmantošanas veids – privāta vai sabiedriska būve.

Riska novērtējumu visu rajonā notiekošo un vēl nepārbaudīto būvniecības objektu kopai ieteicams veikt pārbaudīšanu plānošanas posmā pirms kārtējā pārbaudīšanu grafika sastādīšanas. Pamatojoties uz izveidotās izlases apjoma ir iespējams arī noteikt faktiski nepieciešamos personāla resursus šo pārbaudīšanu veikšanai.

5.3.5. Būvniecības dokumentācijas izmaiņu pārvaldība

Konstatējumi

Šī izvērtējuma ietvaros tika veiktas ierobežota apjoma būvniecības dokumentācijas substantīvās pārbaudes ar mērķi pārliecināties par faktiskās būvniecības dokumentācijas izskatīšanas rezultātiem un noteikto dokumentu veidlapu piemērošanu praksē. Šim mērķim tika izvēlēti 5 būvprojekti ar dažādām īstenošanas stadijām, kuri izskatīti dažādos laika periodos.

Šo substantīvo pārbaudīšanu rezultātā tika konstatēts, ka pēdējo 3 gadu laikā ir būtiski uzlabojusies būvniecības dokumentācijas satura kvalitāte un pārskatāmība, ko nodrošina galvenokārt veiktie pilnveidojumi būvniecības dokumentācijas veidlapās.

Tomēr šo pārbaudīšanu rezultātā tika atklāts, ka darbā ar būvniecības dokumentāciju netiek nodrošināta t.s. „izmaiņu vadība”, kad vēsturiski ir iespējams izsekot visām attiecīgajā dokumentā veiktajām izmaiņām, par ko liecina neievērotā pēctecība izmaiņoto dokumentu vai dokumenta sadaļu saņemšanā pēc atsevišķu RDPAD struktūrvienību saskaņojumu sniegšanas.

Secinājumi

Iesniegtās būvniecības dokumentācijas nepietiekamā vai neatbilstoši noformētā izmaiņu vadība rada risku, ka visas lēmuma pieņemšanā iesaistītās puses nav informētas par izmaiņu veikšanu dokumentācijas gala versijā un ka šī gala versija nav atbilstoša normatīvo aktu prasībām.

Ieteikumi

- RDPAD dokumentu aprites kārtībā iesakām noteikt prasību, ka par jebkurām veiktajām izmaiņām sākotnēji iesniegtajā dokumentācijas kopumā (t.sk. aizstāti dokumenti ar jaunu versiju vai pievienoti papildus dokumenti) tiek izdarīta attiecīga atzīme uz galvenā iesnieguma dokumenta vai dokumenta izskatīšanas kontroles lapas.
- Papildus iesakām noteikt, ka veikto izmaiņu gadījumā attiecīgajam darbiniekam jāinformē tie RDPAD darbinieki, kuri doto dokumentāciju jau izskatījuši to sākotnējā redakcijā un jau snieguši savu saskaņojumu.

5.4. Riska pārvaldības efektivitāte

RDPAD kopumā nav ieviesta visaptveroša riska vadības sistēma, un RDPAD darbību ietekmējošie riski tiek identificēti un pārvaldīti no gadījuma uz gadījumi. Šāda pieeja ļauj RDPAD struktūrvienībām reaģēt uz jau notikušiem riska gadījumiem, cenšoties novērst šo gadījumu izraisītās sekas un mazināt šo gadījumu atkārtotu notikšanu, t.i. retroaktīvi reaģēt uz riska notikumiem.

Taču šāda pieeja neļauj apzināt un prognozēt visus būtiskākos riska notikumus, kas ietekmē RDPAD darbības mērķu sasniegšanu, kā arī neļauj adekvāti pārdalīt iestādes resursus par labu prioritāro risku kontroles pasākumu veikšanai salīdzinājumā ar zema riska kontroles pasākumiem.

RDPAD vadībai riska pārvaldībā var palīdzēt arī iekšējā audita funkcija, kuru pilda RDPAD Audita nodaļa, jo saskaņā ar Starptautiskā Iekšējo auditoru institūta izstrādātajiem Profesionālās prakses standartiem (turpmāk – Iekšējā audita standarti), iekšējā audita funkcijai jāsniedz atbalsts iestādes vadībai riska pārvaldības, iekšējās kontroles sistēmas un iestādes pārvaldības procesu pilnveidošanai. Analizējot RDPAD iekšējā audita funkcijas izpildes metodiku un veikto audita pārbaūžu rezultātus, tika konstatētas vairākas nepilnības iekšējā audita darba metodikā, kas mazina iespējas Audita nodaļai sniegt pievienoto vērtību RDPAD vadībai tieši riska pārvaldības un iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanā.

Šī izvērtējuma ietvaros veiktās riska analīzes rezultāti liecina, ka RDPAD veiktajos būvniecības pārraudzības procesos ir virkne būtisku risku, kuru pārvaldība tiek veikta tikai daļēji un var ietekmēt būvniecības pārraudzības funkcijas mērķu sasniegšanu.

5.4.1. Riska pārvaldības sistēmas izveide

Konstatējumi

RDPAD nav iesviesta visaptveroša un integrēta riska pārvaldības sistēma, kā arī citādi identificēti riski netiek dokumentēti sistemātiskā veidā to tālākas analīzes veikšanai.

Secinājumi

Regulāras un strukturētas riska analīzes trūkums neļauj efektīvi prognozēt visus būvniecības pārraudzības procesu izpildi ietekmējošos riskus un savlaicīgi pielāgot kontroles pasākumus šo risku pārvaldībai, t.sk. resursu novirzi būtiskāko risku pārvaldībai.

Ieteikumi

Iesakām RDPAD ieviest riska pārvaldības sistēmu, lai efektīvi un strukturēti noteiktu RDPAD darbību ietekmējošos riskus un izvēlētos riska pakāpei atbilstošus riska kontroles pasākumus. Riska pārvaldības sistēmas ieviešanai jāveic šādas darbības:

- Jānosaka riska pārvaldības organizatoriskā struktūra – procesa organizācija un pienākumu sadalījums;
- Jānosaka riska pārvaldības aptvērums – visi iestādes darbības procesi vai tikai pamatdarbības procesu izpilde, piemēram, būvniecības pārraudzības funkcija;
- Jānosaka riska analīzes veikšanas regularitāte – vismaz vienu reizi gadā, taču veicot papildus riska analīzi, ja:
 - Iestādes organizatoriskajā struktūrā tiek veiktas izmaiņas;
 - Iestādes darbību reglamentējošos ārējos normatīvajos aktos ir veiktas būtiskas izmaiņas;
 - Iestādes veikto funkciju apjoms mainās, piemēram, tiek uzticēta jauna funkcija.
- Jāizstrādā riska pārvaldības sistēmu reglamentējošie dokumenti – procedūra, izmantotās veidlapas, darba grupas nolikums, utt.

Kaut arī riska pārvaldības sistēmu var ieviest pakāpeniski, piemēram, katrai RDPAD tematiskai funkcijai atsevišķi, nākotnē iesakām ieviest integrētu riska pārvaldības sistēmu visā RDPAD, iekļaujot arī t.s. atbalsta funkcijas (t.sk. personāla vadība, grāmatvedība, IT atbalsts u.tml.), lai izveidotu vienotu prioritāro risku sarakstu, kas pamato riska kontroles pasākumiem nepieciešamo resursu pārdali par labu augstāka riska kontrolei.

5.4.2. Iekšējā audita funkcijas pilnveidošana

Konstatējumi

Analizējot RDPAD Audita nodaļas izstrādāto metodiku un būvniecības pārraudzības jomā veikto iekšējā audita pārbažu rezultātus, tika konstatētas vairākas nepilnības darba metodikā, proti:

- Iekšējā audita prietāšu noteikšanai riska novērtējums veikts funkcionālo procesu griezumā, tomēr 2007. gada auditu plāns sastādīts, ierobežojot funkcionālā procesa norisi konkrētas struktūrvienības ietvaros, kas neļauj sniegt atzinumu par šī procesa kopējo norisi, ja tā izpildi veic vairākas struktūrvienības;
- 2007. gada audita plāns paredz audita pārbaudes deviņās no četrdesmit astoņām audita sistēmām, un audita pārbaudes plānotas tikai divās no deviņām augsta riska jomām (ar riska novērtējumu virs 80 punktiem), turklāt šajā plānā iekļautās sistēmas vairāk raksturojamas kā atbalsta procesi, nevis RDPAD galvenie uzdevumi saskaņā ar RDPAD reglamentu.
- Iekšējā audita pārbažu mērķis vairāk virzīts uz attiecīgo darbības procesu atbilstības (jo īpaši normatīvo aktu normām) aspekta pārbaudi, kas ļauj retroaktīvi atklāt pieļautās kļūdas un neatbilstības, taču ierobežoti ļauj izveidot preventīvus kontroles mehānismus procesos esošo risku pārvaldībai;
- Turklāt iekšējā audita pārbažu darba dokumentācijā tiek identificēti audita sistēmu ietekmējošie riska faktori, taču to detalizācijas pakāpe ir nepietiekama, lai izvērtētu konkrētas iekšējās kontroles darbības attiecīgā riska pārvaldībai, piemēram, veiktās darbības, lai nepieļautu neprecīza adresāta norādīšanu atbildes dokumentā RDPAD klientam.

Secinājumi

Iekšējā audita funkcijas izpildē šobrīd piemērotā metodika neļauj pietiekamā apjomā sniegt RDPAD pievienoto vērtību būvniecības pārraudzības procesu risku pārvaldībā, jo iekšējā audita gada plāns nav pietiekami vērsts uz riskantāko jomu pārbaudi un pārbažu veikšanā riska faktori tiek identificēti nepietiekamā detalizācijas pakāpē.

Ieteikumi

Iesakām pilnveidot iekšējā audita funkcijas izpildi, kas var palīdzēt riska pārvaldības un kontroles sistēmas pilnveidošanā, papildinot audita veikšanas metodiku vairākos aspektos:

- Audita kopu sarakstu virzot no struktūrvienību darbības pārbaudēm uz funkcionālo procesu pārbaudi, t.i. neierobežojot procesu analīzi vienas struktūrvienības ietvaros, bet veicot visa funkcionālā procesa analīzi no tā sākuma līdz beigām;
- Papildus atbilstības pārbaudei iekļaut darba metodikā arī katrā procesā esošo risku apzināšanu un šo risku pārvaldībai veikto iekšējās kontroles pasākumu efektivitātes novērtēšanu gan no tās uzbūves (pietiekamība, struktūra un vērsta uz riska samazināšanu), gan tās darbības (kontroles faktiskā veikšana paredzētā veidā un apjomā) viedokļa, kas prasītu padziļinātāku procesu analīzi;
- Audita pārbaudēs iekļaut arī t.s. organizācijas līmeņa kontroles (piemēram, pamatojoties uz plaši izmantoto iekšējās kontroles modeļu prasībām), kas nosaka organizācijas kontroles vidi un kuru izpildes analīzi nepieciešams veikt pirms gala audita darba programmas sastādīšanas, piemēram nesavietojamo funkciju nošķiršanas analīze pirms attiecīgās kontroles izlases apjoma noteikšanas.
- Iekļaut Iekšējā audita stratēģiskajā plānā laiku neplānoto pārbažu veikšanai un konsultāciju sniegšanai nepieciešamos laika resursus, lai sniegtu arī iestādes vadībai nepieciešamo atbalstu iestādes darbības pilnveidošanā papildus plānoto pārbažu veikšanai.

5.4.3. Kvalificētu darbinieku nodrošināšana

Konstatējumi

Kvalificētu darbinieku trūkums RDPAD darbībā, it īpaši būvniecības pārraudzības funkcijas izpildē, ir kritisks faktors, tādējādi arī riska analīzes rezultātā tieši šīs jomas riski tika novērtēti ar visaugstāko varbūtības un ietekmes pakāpi.

Būvniecības pārraudzības procesu izpildē ir nepieciešama zināšanas un pieredze specifiskās jomās (jo īpaši būvniecībā un jurisprudencē), kā rezultātā nepietiekams skaits kvalificētu darbinieku būtiski ietekmē būvniecības pārraudzības funkcijas mērķu sasniegšanu.

Secinājumi

Kaut arī darba spēka tirgus situācija Latvijā, jo īpaši būvniecības jomā, nav tik labvēlīga vieglai kvalificētu speciālistu piesaistei no ārpuses, ir virkne risinājumu, kurus RDPAD vadība var izmantot darbinieku pietiekamības nodrošināšanai, papildus jau veiktajām darbībām kombinējot amata prasības ar faktisko darbinieku kvalifikāciju, veicinot darbinieku apmācību un nodrošinot informācijas apmaiņu.

Ieteikumi

- Joprojām nepieciešams nodrošināt juristu štata vietu skaitu Būvvaldes un Būvinspekcijas struktūrvienībās, lai radītu iespēju ne tikai sniegt atbalstu būvniecības speciālistiem dokumentu izskatīšanā, bet būtu iespējams nodrošināt iekšēju apmācību organizēšanu būvniecību reglamentējošo un ar to saistīto normatīvo aktu piemērošanā, kas citādi būvniecības speciālistiem nav pieejama izglītības iestādēs.
- RDPAD vadībai iesakām palielināt būvniecības speciālistu apmācību apjomu administratīvo aktu sastādīšanas jomā, veicot gan teorētisku apmācību (visticamāk kā ārējās apmācības kursus), gan sniedzot regulāru ieskatu par pašu labās un sliktās prakses piemēriem (kā iekšēji sagatavotu īsu apmācību).
- Jāveicina RDPAD juristu apmācības būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu jomā, iespējams pat citās valstīs, ņemot vērā to, ka juristu un tiesu prakse būvniecības jomā Latvijā šobrīd ir tikai sākotnējā stadijā;
- Jānodrošina informācijas sniegšana KAC darbiniekiem par pieļautajām kļūdām iesniegumos, lai nodrošinātu turpmāku līdzīgu kļūdu nepieļaušanu, izglītojot KAC apmeklētājus, it īpaši tos, kuri nav profesionāļi būvniecībā.

5.4.4. Darbinieku plānošana mainīgas noslodzes apstākļos

Konstatējumi

Kā viens no prioritāriem riskiem šī izvērtējuma ietvaros veiktās riska analīzes rezultātā tika identificēta darbinieku nepietiekamība mainīgas noslodzes periodos. Būvniecības pārraudzības funkcijas izpildē noslodzi ietekmē mainīgais būvniecības apjoms pa gadiem un viena kalendārā gada ietvaros, tādējādi RDPAD jāplāno darbinieku pietiekamības risinājumi mainīgas noslodzes apstākļos gan īstermiņa, gan ilgtermiņa.

Secinājumi

RDPAD darbinieku štata vietu plānošana šobrīd notiek katru gadu nākamā gada budžeta plānošanas ietvaros, analizējot iespējas pārdalīt esošās štata vietas starp dažādām struktūrvienībām un pieprasot papildus štata vietas struktūrvienībās, kuru darba apjoms pēdējā gada laikā pieaudzis.

Taču darbinieku noslodzes plānošanai nepietiekami tiek analizēta vēsturiskā informācija par būvniecības apjomu pieaugumu un prognozes par būvniecības apjomu pieaugumu turpmākajos periodos. Turklāt vienmērīgas noslodzes plānošanai var tikt skatīti arī alternatīvie risinājumi

Ieteikumi

- Mainīgā darba apjoma apstākļos nepieciešamo personāla resursu apjomu un noslodzes plānošanu jāsaista ar vēsturisko informāciju par būvniecības apjomu pieaugumu, kas norāda uz noslodzes pieaugumu jo īpaši būvinspekcijai, kā arī prognozēm par plānotajiem būvniecības apjomiem, kas var būtiski ietekmēt jaunu būvniecības ieceru un būvprojektu izskatīšanas savlaicīgumu.
- Būvvaldē un Būvinspekcijā strādājošo speciālistu noslodzes mazināšanai, iesakām izveidot administratīvo palīgu štata vietas, kuri varētu veikt mazākas sarežģītības darbus, piemēram, atbilžu sagatavošana uz iesniegtajām sūdzībām, starpvēstule sagatavošana papildus informācijas / dokumentu pieprasīšanai, dokumentu aprites nodrošināšana, atbilžu sniegšanas termiņu izpildes uzraudzība u.tml.
- Mainīgās darba slodzes apstākļos, iesakām piesaistīt papildus darbiniekus īslaicīgai nodarbinātībai augsta darba apjoma periodos no citām RDPAD vai Rīgas domes struktūrvienībām, kā praktikantus no būvniecības jomu studējošiem augstāko izglītības iestāžu studentiem. Tā veikšanai nepieciešams paredzēt pietiekamus materiāltehniskos līdzekļus (darba vietas, aprīkojumu), speciālistu laiku šādu pagaidu darbinieku apmācībai, kā arī noteikt atvieglotu kārtību šādu darbinieku pieņemšanai darbā un atalgojuma izmaksāšanai.

6. Pielikumi

6.1. Pielikums Nr.1 – RDPAD darbību reglamentējošo normatīvo aktu saraksts

LR likumi

Administratīvā procesa likums
Administratīvā procesa likuma spēkā stāšanās likums
Likums „Jesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās”
Likums „Par pašvaldībām”
Būvniecības likums
Teritorijas plānošanas likums
Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likums
Reklāmas likums

MK noteikumi

LR MK 01.04.1997. noteikumi Nr. 112 "Vispārīgie būvnoteikumi"
LR MK 02.09.1997. noteikumi 309 „Būvniecības publiskās apspriešanas noteikumi”
LR MK 30.04.2001. noteikumi Nr. 181 „Būvizstrādājumu atbilstības novērtēšanas kārtība reglamentētajā sfērā”
LR MK 08.03.2004. noteikumi Nr.127 „Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības noteikumi”
LR MK 22.04.2003. noteikumi Nr. 190 „Valsts aizsardzības būvju būvniecības kārtība”
LR MK 29.08.1995. noteikumi Nr.264 „Noteikumi par zemes reformas īstenošanu pilsētās”
LR MK 13.04.2004. noteikumi Nr. 299 „Noteikumi par būvju pieņemšanu ekspluatācijā”
LR MK 27.08.2002. noteikumi 384 „Adresācijas noteikumi”
LR MK 19.10.2004. noteikumi Nr. 883 "Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi"
LR MK 28.12.2004. noteikumi Nr. 1069 „Noteikumi par ārējo inženierkomunikāciju izvietošanu pilsētās, ciemos un lauku teritorijās”
LR MK 07.06.2005. noteikumi Nr. 402 „Noteikumi par reklāmas objektu vai informācijas objektu izvietošanu gar ceļiem, kā arī kārtību, kādā saskaņojama reklāmas objektu vai informācijas objektu izvietošana”
LR MK 21.09.2004. noteikumi Nr. 797 „Rīgas Dienvidu tilta būvniecības būvatļauju izsniegšanas noteikumi”
LR MK 28.06.2005. noteikumi Nr. 453 "Būvkomersantu reģistrācijas noteikumi"
LR MK 28.06.2005. noteikumi Nr. 454 „Noteikumi par civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu būvniecībā”
LR MK 13.07.2004. noteikumi Nr. 598 „Noteikumi par akustiskā trokšņa normatīviem dzīvojamo un publisko ēku telpās”
LR MK 25.06.2003. noteikumi Nr. 341 „Noteikumi par pieļaujamiem vibrācijas lielumiem dzīvojamo un publisko ēku telpās”
LR MK 07.11.1995. noteikumi Nr. 324 „Noteikumi par kārtību, kādā organizējami būvprojektu un teritoriālpilnošanas projektu skiču konkursi”
LR MK 28.06.2005. noteikumi Nr. 480 „Noteikumi par kārtību, kādā pašvaldības var uzlikt pašvaldību nodevas”
LR Tieslietu ministrijas 27.11.2000. rīkojums „Nekustamā īpašuma lietošanas tiesību apgrūtinājumu klasifikācija un Nekustamā īpašuma reālservitūtu klasifikācija”

Rīgas domes saistošie noteikumi

RD 20.12.2005. saistošie noteikumi Nr. 34 "Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi"
RD 27.09.2005. saistošie noteikumi Nr.17 „Rīgas pilsētas pašvaldības nolikums”
RD 08.03.2005. saistošie noteikumi Nr. 91 "Par reklāmu, izkārtnu un citu informatīvo materiālu izvietošanas kārtību Rīgā"
RD 01.07.2003. saistošie noteikumi Nr. 48 „Īslaicīgās lietošanas būvju – tirdzniecības kiosku un paviljonu, sezonas terašu un nojumju izvietošanas un ekspluatācijas noteikumi”

RD 17.12.2002. saistošie noteikumi Nr. 39 „Rīgas ūdensvada un kanalizācijas tīklu un būvju ekspluatācijas, lietošanas un aizsardzības noteikumi”

RD 22.10.2002. saistošie noteikumi Nr. 36 "Būvniecības atkritumu apsaimniekošanas noteikumi"

RD 14.05.2002. saistošie noteikumi Nr. 28 „Par pašvaldības nodevu par būvatļaujas saņemšanu”

RD 28.12.2000. saistošie noteikumi Nr. 106 „Rīgas transporta būvju aizsardzības noteikumi”

RD 14.12.1999. saistošie noteikumi Nr. 54 "Rīgas teritorijas un tajā esošo ēku un būvju uzturēšanas noteikumi"

RD 01.08.2006. saistošie noteikumi Nr. 51 "Par pašvaldības nodevu par reklāmas, afišu, sludinājumu un citas vizuālās informācijas izvietošanu Rīgā"

RD 26.10.1999. saistošie noteikumi Nr. 46 „Rīgas ielu un laukumu nosaukumu, ēku un dzīvokļu numerācijas norādes kārtība”

RD 31.08.1999. saistošie noteikumi Nr. 44 „Rīgas pilsētas iekškvartālu teritoriju aizsardzības noteikumi”

RD 22.09.1998. noteikumi Nr. 17 „Kārtība, kādā sakārtojamas vai nojaucamas fizisko un juridisko personu īpašumā esošas būves Rīgā”

RD 20.12.2005. nolikums Nr. 30 "Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta nolikums"

RD 01.03.2005. nolikums Nr. 116 „Rīgas pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas komisijas nolikums”

RD 05.05.1998. nolikums Nr. 29 "Attīstības priekšlikumu konkursu rīkošanas nolikums"

RD 10.02.2004. lēmums Nr. 2877 "Par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta maksas pakalpojumiem"

RD 18.06.1996. lēmums Nr. 3389 „Par detaļplānojumu, inženierkomunikāciju attīstības shēmu un sarkano līniju, kā arī to izmaiņu projektu saskaņošanas un apstiprināšanas kārtību Rīgā”

Latvijas būvnormatīvi

LR MK 27.11.2001 noteikumi Nr. 495 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 002-01 „Ēku norobežojošo konstrukciju siltumtehnika”

LR MK 23.08.2001 noteikumi Nr. 376 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 003-01 „Būvklimatoloģija”

LR MK 02.05.2000 noteikumi Nr. 168 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 005-99 „Inženierizpētes noteikumi būvniecībā”

LR MK 27.03.2001 noteikumi Nr. 142 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 006-01 „Būtiskās prasības būvēm”

LR MK 29.04.2004 noteikumi Nr. 468 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 016-03 „Būvakustika”

LR MK 31.10.1995 noteikumi Nr. 318 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 201-96 „Ugunsdrošības normas”

LR MK 23.12.1997 noteikumi Nr. 451 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 203-97 „Betona un dzelzsbetona konstrukciju projektēšanas normas”

LR MK 21.04.1998 noteikumi Nr. 139 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 205-97 „Mūra un stiegrota mūra konstrukciju projektēšanas normas”

LR MK 13.04.1999 noteikumi Nr. 140 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 206-99 „Koka konstrukciju projektēšanas normas”

LR MK 18.12.2001 noteikumi Nr. 520 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 207-01 „Ģeotēhnika. Būvju pamati un pamatnes”

LR MK 27.05.2003 noteikumi Nr. 284 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 214-03 „Ģeotēhnika. Pāļu pamati un pamatnes”

LR MK 23.08.2005 noteikumi Nr. 631 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 224-05 "Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves"

LR MK 21.07.1998 noteikumi Nr. 256 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 221-98 „Ēku iekšējais ūdensvads un kanalizācija”

LR MK 15.06.1999 noteikumi Nr. 214 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 223-99 „Kanalizācijas ārējie tīkli un būves”

LR MK 23.09.2003 noteikumi Nr. 534 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 231-03 „Dzīvojamo un publisko ēku apkure un ventilācija”

LR MK 29.04.2003 noteikumi Nr. 229 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 241-03 "Iekšējās gāzesvadu sistēmas un gāzes iekārtas”

LR MK 10.02.2004 noteikumi Nr. 75 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 303-03 „Būvuzraudzības noteikumi”

LR MK 06.11.2001. noteikumi Nr. 466 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 305-01 „Ģeodēziskie darbi būvniecībā”

LR MK 07.06.2005 noteikumi Nr. 395 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 310-05 "Darbu veikšanas projekts"

LR MK 16.10.2001 noteikumi Nr. 444 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 405-01 „Būvju tehniskā apsekošana”

LR MK 29.10.2002. noteikumi Nr. 485 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 242-02 “Gāzes sadales un lietotāju ārējie tīkli”

LR MK 14.08.2001. noteikumi Nr. 370 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 202-01 “Būvprojekta saturs un noformēšana”

LR MK 01.02.2000. noteikumi Nr. 38 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 222-99 “Ūdensapgādes ārējie tīkli un būves”

LR MK 20.10.1998. noteikumi Nr. 409 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 211-98 "Daudzstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamie nami"

LR MK 28.11.2000 noteikumi Nr. 411 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 208-00 "Publiskas ēkas un būves"

LR MK 25.06.2003. noteikumi Nr. 342 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 304-03 "Būvdarbu autoruzraudzības noteikumi"

LR MK 04.04.2006. noteikumi Nr. 257 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 262-05 „Elektronisko sakaru tīkli”

Īpašie noteikumi atsevišķām būvēm

Likums „Par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošumu”

LR MK 02.12.1997. noteikumi Nr. 394 „Dzelzceļa būvnoteikumi”

LR MK 08.07.2003. noteikumi Nr. 382 „Meliorācijas sistēmas un hidrotehnisko būvju būvniecības kārtība”

LR MK 15.02.2005. noteikumi Nr. 129 „Ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas būvju būvniecības kārtība”

LR MK 08.11.2005. noteikumi Nr. 841 „Elektroapgādes būvju būvniecības kārtība”

LR MK 13.07.2004. noteikumi Nr. 600 „Ar radiācijas drošību saistīto būvju būvniecības kārtība”

LR MK 10.04.2001. noteikumi Nr. 163 „Noteikumi par iekārtām, kurās tiek izmantots gāzveida kurināmais”

LR MK 23.10.2001. noteikumi Nr. 446 „Būvnoteikumi darbiem autoceļu tīklā”

LR MK 28.10.1997. noteikumi Nr. 363 „Ostu hidrotehnisko būvju speciālie noteikumi”

LR MK 30.03.2006 noteikumi Nr. 227 „Būvniecības kārtība būvēm, kuru telpu plānojumam ir piešķirts valsts noslēpuma statuss”

LR MK 04.04.2006. noteikumi Nr. 256 „Elektronisko sakaru tīklu ierīkošanas un būvniecības kārtība”

Rekomendējoša rakstura normatīvi

LR ACM 03.05.1993. pavēle Nr. 50 „Par Latvijas būvnormatīva "Instrukcija ģimenes māju un zemnieku sētu projektēšanai", LBN 209. apstiprināšanu”

LR ACM 30.07.1993 pavēle Nr. 87 „Par Latvijas būvnormatīvu „Pagaidu noteikumi siltumvadu izolācijai” LBN 210 apstiprināšanu”

LR ACM 05.07.1993. pavēle Nr. 76 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 401 „Dzīvojamo māju kapitālā un ārējā remonta noteikumi”, Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 402 „Dzīvojamo māju tehniskās ekspluatācijas noteikumi”, Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 403 „Namīpašumu sanitārās kopšanas noteikumi”

6.2. Pielikums 2 – Būvprojektu grupu klasifikācija

Būves tips	Kods	Būves tipa apraksts
Jaunbūves „J”	J ₁	Pilsētbūvnieciski svarīgas, no publiskās ārtelpas redzamas jaunbūves (tai skaitā daudzstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas un mazstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas), apbūves kompleksi, virszemes inženierbūves un teritorijas aizsargājamās apbūves teritorijās un pie galvenajām maģistrālēm.
	J ₂	Atsevišķas savrupmājas, dvīņu mājas un to apbūves elementi.
	J ₃	Īslaicīgas lietošanas būves, izņemot Valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijās un pie galvenajām maģistrālēm izvietotās (t.sk. pieturvietas, kioski).
	J ₄	Visa veida inženierbūves (izņemot cauruļvadus, kabeļu līnijas utml.) Valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijās un pie galvenajām maģistrālēm.
	J ₅	Visa veida inženierbūves (izņemot cauruļvadus, kabeļu līnijas, IB ₃ utml.).
	J ₆	Pārējās jaunbūves, izņemot atsevišķas savrupmājas, dvīņu mājas un to apbūves elementus, kā arī īslaicīgas lietošanas būves un inženierbūves. Teritoriju labiekārtošana un nožogošana, īslaicīgas lietošanas būves Valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijās un pie galvenajām maģistrālēm. Savrupmāju un dvīņu māju grupas (trīs un vairāk mājas), rindu mājas.
Rekonstrukcija „RR”	RR ₁	Ēkas un būves ar apjoma izmaiņām, kas pārsniedz 20% no to sākotnējās platības, kas ir arhitektūras pieminekļi vai kuru pārbūve redzama no publiskās ārtelpas Valsts un vietējās nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijās un no galvenajām maģistrālēm.
	RR ₂	Ēkas un būves, kas ir Valsts un vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļi vai kuru pārbūve redzama no publiskās ārtelpas Valsts un vietējās nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijās, kā arī Rīgas teritorijas plānojumā noteiktajās apbūves aizsardzības teritorijās.
	RR ₃	Būvju nojaukšana Valsts un vietējās nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijās, kā arī Rīgas teritorijas plānojumā noteiktajās apbūves aizsardzības teritorijās.
	RR ₄	Pārējās ēkas un būves, izņemot savrupmājas, dvīņu mājas un to apbūves elementus, kā arī īslaicīgas lietošanas būves un inženierbūves.
	RR ₅	Pārējo būvju nojaukšana.
	RR ₆	Savrupmājas, dvīņu mājas un to apbūves elementi.
	RR ₇	Inženierbūves, īslaicīgas lietošanas būves.
Renovācija „R”	R ₁	Ēkas un būves vai to daļas, kas ir arhitektūras pieminekļi vai kuras redzamas no publiskās ārtelpas aizsargājamās apbūves teritorijās, izņemot atsevišķus dzīvokļus.
	R ₂	Pārējās ēkas un būves vai to daļas, izņemot atsevišķus dzīvokļus
	R ₃	Dzīvokļi, izņemot tos, kas atrodas ēkās un būvēs, kas ir arhitektūras pieminekļi vai, kas redzami no publiskās ārtelpas aizsargājamās apbūves teritorijās.
	R ₄	Dzīvokļi ēkās un būvēs, kas ir arhitektūras pieminekļi, vai kas redzami no publiskās ārtelpas aizsargājamās apbūves teritorijās.
Inženierbūves „IB”	IB ₁	Visa veida jaunas apakšzemes inženierkomunikācijas – cauruļvadu un kabeļu līnijas un to pieslēgumi.
	IB ₂	Esošo apakšzemes inženierkomunikāciju rekonstrukcija vai kapitālais remonts
	IB ₃	Esošo ielu un pievedceļu rekonstrukcija vai kapitālais remonts.
Mākslas un pilsētvides objekti „MP”	MP ₁	Skulptūras un mazās arhitektūras formas, tai skaitā ceļu norādes, stacionārie reklāmas stendi.
	MP ₂	Būvju krāsojumi.
	MP ₃	Apgaismes iekārtas un svētku noformējums.
Nekustamā īpašuma veidošanas kārtība „Zeme”	-	-

6.3. Pielikums Nr.3 – Būvniecības pārraudzības procesos identificēto un sarindoto risku saraksts

Risku Nr.	Riska grupa	Riska kategorija	Riska definīcija	Vērtējums KOPĀ	Varbūtība KOPĀ	Ietekme KOPĀ	Prioritāte
R1	Darbības	Darbinieki	Kompetentu darbinieku trūkums (vienlaicīga būvniecības normatīvu, juridisko jautājumu un jaunāko būvniecības tendenču pārzināšana)	15.6	3.6	3.5	x
R6	Darbības	Darbinieki	Darbinieku nepietiekamība mainīgas darba noslodzes apstākļos	13.8	3.8	3.0	x
R10	Atbilstības	Normatīvie akti	Normatīvo aktu prasību nepietiekama detalizācijas pakāpe pilnvērtīga lēmumu pamatojuma nodrošināšanai	12.4	3.2	3.2	x
R3	Atbilstības	Darbinieki	Darbinieku personiskā ieinteresētība lēmuma pieņemšanā (korupcijas iespējamība)	12.2	2.6	3.5	x
R20	Darbības	Lēmumu pieņemšana	Nepietiekama dokumentācijas izpēte (t.sk. "slēpto" problēmu nekonstatēšana) pirms lēmuma pieņemšanas	12.2	3.2	3.2	x
R8	Atbilstības	Normatīvie akti	Pretrunas ārējos un/vai iekšējos normatīvajos aktos, kuri reglamentē būvniecības procesu un nosaka normas	11.6	2.8	3.3	x
R32	Finanšu	Pārvaldība	Finanšu seku nesošo procesu nepietiekama identifikācija un pārraudzība	11.5	2.0	2.8	x
R37	Stratēģijas	Pārvaldība	Regulāras un sistemātiskas riska vadības un uzraudzības sistēmas trūkums, lai pietiekami pārvaldītu darbību un mērķu sasniegšanu ietekmējošos riskus	11.5	2.4	2.5	x
R26	Atbilstības	Klientu apkalpošana	Novēlota lēmuma pieņemšana / paziņošana klientiem	11.2	3.0	3.2	x
R13	Atbilstības	Lēmumu pieņemšana	Nepareizo / neatbilstošo tiesību aktu normu piemērošana dokumentu izskatīšanā un lēmuma pamatošanā	11.0	2.6	3.5	x
R11	Atbilstības	Normatīvie akti	Nepieciešamība interpretēt normatīvo aktu prasības (t.sk. teritorijas apbūves noteikumus) to piemērošanai konkrētam būvniecības objektam pretēji trešo pušu interesēm	10.8	3.4	2.7	x
R15	Atbilstības	Lēmumu pieņemšana	Lēmumu nepareiza / nepilnīga juridiskā noformēšana (saskaņā ar APL), jo īpaši atteikuma gadījumos	10.6	2.6	3.3	x
R36	Stratēģijas	Pārvaldība	Sabiedriskās domas nepietiekama veidošana par būvniecības pārraudzības funkciju un tās mērķiem	9.8	2.4	3.0	o
R2	Darbības	Darbinieki	Kvalificētu (sertificētu) darbinieku trūkums, it īpaši amatos, kuru pienākumu izpildei nepieciešams attiecīgs sertifikāts	9.6	3.2	2.5	o
R18	Darbības	Lēmumu pieņemšana	Atkarība no citu iestāžu pieņemtajiem lēmumiem savlaicīga lēmuma pieņemšanai	9.2	2.8	2.7	o
R22	Stratēģijas	Organizatoriskā struktūra	Grūtības struktūrvienībām sadarboties, t.i. apgrūtināta horizontāla informācijas apmaiņa un dokumentu nodošana saskaņošanai	9.0	2.6	2.8	o

Risku Nr.	Riska grupa	Riska kategorija	Riska definīcija	Vērtējums KOPĀ	Varbūtība KOPĀ	Ietekme KOPĀ	Prioritāte
R17	Darbības	Lēmumu pieņemšana	Nekonsekventu / pretrunīgu lēmumu pieņemšana dažādos administratīvās teritorijas rajonos	8.8	2.2	3.0	
R19	Darbības	Lēmumu pieņemšana	Nepietiekami kvalificētas būvprojekta ekspertīzes atzinuma saņemšana	8.8	2.6	2.8	
R5	Darbības	Darbinieki	Darbinieku (kadru) mainība / stabilas komandas trūkums	8.0	2.8	2.0	
R24	Darbības	Klientu apkalpošana	Kvalitatīvas un pietiekamas informācijas sniegšana KAC apmeklētājiem par būvniecības pārraudzības prasībām (t.sk. iesniedzamajiem un izsniedzamajiem dokumentiem).	8.0	2.6	2.5	
R9	Darbības	Normatīvie akti	Nesavlaicīga informācijas novadīšana atbildīgajiem darbiniekiem par izmaiņām normatīvajos aktos	7.8	2.2	2.8	
R23	Stratēģijas	Organizatoriskā struktūra	Organizatoriskās struktūras biežās izmaiņas / nestabilitāte netraucētas būvniecības pārraudzības funkcijas izpildei	7.8	2.6	2.5	
R33	Stratēģijas	Pārvaldība	Vadības bieža maiņa stabilas kontroles vides nodrošināšanai	7.6	2.2	2.7	
R25	Darbības	Klientu apkalpošana	Informācijas mājas lapā www.rdpad.lv neprecizitāte / nesavlaicīga atjaunināšana	7.5	1.8	2.0	
R16	Atbilstības	Lēmumu pieņemšana	Sabiedriskās apspriešanas nepieciešamības neatpazīšana būvniecības ieceres saskaņošanas procesā	7.0	1.8	3.2	
R14	Darbības	Lēmumu pieņemšana	Nesaskaņotu / nepilnīgi saskaņotu (ar visām RD PAD struktūrvienībām) lēmumu pieņemšana	6.4	2.0	2.7	
R34	Atbilstības	Pārvaldība	Vadības neētiska rīcība (nevajadzīga ieviešanās dokumentu izskatīšanā, lēmumu pieņemšana pretrunā struktūrvienību rekomendācijām, kontroles pasākumu atcelšana, u.tml.)	6.4	1.8	2.7	
R38	Stratēģijas	Pārvaldība	Regulāras iekšējās kontroles sistēmas izvērtēšanas mehānisma trūkums	6.2	2.2	2.3	
R28	Darbības	Informācijas drošība	Kļūdaina / neprecīza informācija informācijas datubāzēs / IT sistēmās	5.6	1.8	2.7	
R35	Stratēģijas	Pārvaldība	Iestādes darbības mērķu un procesu izpildes prasību nepietiekama noteikšana, paziņošana darbiniekiem un izpildes uzraudzība	5.6	2.0	2.2	
R27	Darbības	Informācijas drošība	Nepietiekama datu aizsardzība (komercnoslēpums, autortiesības, personas dati)	5.2	1.6	2.3	
R4	Darbības	Darbinieki	Darbinieku aizvietošanas shēmas trūkums, lai nodrošinātu darbības nepārtrauktību	4.8	1.8	2.0	
R7	Stratēģijas	Darbinieki	Ētikas normu neievērošana un augsta kultūras līmeņa trūkums	4.6	1.4	2.2	
R30	Darbības	Informācijas drošība	Iesniegumu / saņemto dokumentu neregistrēšana un/vai nozaudēšana	3.6	1.2	2.5	
R31	Finanšu	Finanses	Naudas plūsmas nepilnīga / neatbilstoša uzskaitē un debitoru parādu vadības trūkums	3.3	0.8	2.2	
R12	Atbilstības	Lēmumu pieņemšana	Atbilstošā būvniecības tipa neatpazīšana būvniecības ieceres izskatīšanā un turpmākajā šī objekta būvniecības	3.2	1.2	2.0	

Risku Nr.	Riska grupa	Riska kategorija	Riska definīcija	Vērtējums KOPĀ	Varbūtība KOPĀ	Ietekme KOPĀ	Prioritāte
			procesā				
R21	Darbības	Lēmumu pieņemšana	Nepareiza / neprecīza adresāta norādīšana pieņemtajiem lēmumiem	3.2	1.4	2.0	
R29	Darbības	Informācijas drošība	Informācijas datubāzu / IT sistēmu darbības pārtraukums / nefunkcionēšana uz laiku	2.2	1.0	1.8	

6.4. Pielikums 4 - Citu pašvaldību pieredzes analīze

Šajā sadaļā ir sniegta izvērtējuma ietvaros apkopotā informācija par citu pašvaldību praksi būvniecības pārraudzības funkcijas veikšanā. Kā labas prakses piemēri tika apskatīta Katalonijas reģiona Spānijā, Amsterdamas pilsētas Nīderlandē, Liepājas pilsētas un Ventspils pilsētas būvniecības pārraudzības prakse, izvērtējot atšķirības, pozitīvo un negatīvo pieredzi darba pieejā.

Katalonija, Spānija

Pozitīvā būvniecības pārraudzības pieredze:

- Normatīvajos aktos ir konkrēti definēta būvniecībā iesaistīto pušu atbildība, t.sk. par būvniecības gala rezultātu;
- Būvniecības ieceri reglamentējošo detalizēto normu iekļaušana apbūves noteikumos, kurus būvniecības procesa dalībnieki cenšas pilnībā ievērot, līdz ar to reta ir vajadzība izdot PAU;
- Būvvalde projektos skatās tikai galvenos būvniecības ieceres parametrus (apjoma, platības un procentu rādītājus, trešo pušu tiesību ievērošanu utt.);
- Būvniecības ieceri izskata arhitekts un jurists, bet ir aktīva arī citu ieinteresēto iestāžu darbība;
- Drošības depozīta kā nodrošinājuma pieprasīšana no būvniecības ierosinātāja, kuram jābūt tādā apmērā, lai ar tā palīdzību varētu segt būvniecības laikā pilsētai radušos zaudējumus.

Citas atziņas:

- Labi attīstīta arhitektu sertificēšanas sistēma, kas ir būtisks pamats kvalitatīvai būvniecībai;
- Kompensācijas mehānisms infrastruktūras projektu attīstītājiem (pasūtītājiem), kas attīsta projektus saistībā ne tikai ar savām vajadzībām, bet arī ar citu pasūtītāju vajadzībām. Kompensācijas mehānisms paredz veidu, kādā vienas teritorijas attīstītāji var sadarboties infrastruktūras objektu izbūves finansēšanā, tādējādi padarot infrastruktūras objektu būvniecību efektīvāku.
- Pilsētā izveidota samaksas iekasēšanas sistēma no inženiertrašu īpašniekiem par pilsētas zemes izmantošanu, lai pilsēta varētu finansēt citus pilsētai svarīgus inženiertehniskos projektus.

Amsterdamā, Nīderlande

Pozitīvā būvniecības pārraudzības pieredze:

- Pastāv iespēja saņemt līdzfinansējumu būvniecībai, kas saistīta ar kultūras pieminekļu saglabāšanu, t.i., bankā iespējama kredīta saņemšana ar maziem procentiem un uz ilgāku termiņu;
- Efektīva cilvēkresursu plānošana – mēnešos, kuros vairāk darba, paredzot vairāk darbinieku;
- Apjomīgu gada pārskatu sastādīšana par būvniecību, kas saistīta ar kultūras pieminekļiem un kuru mērķis ir uzkrāt un saglabāt informāciju par kultūras pieminekļiem;
- Kultūras pieminekļu popularizēšana.

Ventspils

Pozitīvā būvniecības pārraudzības pieredze:

- Būvinspekcija kā viens no izskatītājiem piedalās būvprojektu izskatīšanā, tādējādi mazinot pasūtītāja risku nesaņemt būvatļauju un būvvaldes risku nepilnīgi izskatīt būvniecības ieceres dokumentāciju;

- Ja būvniecība iecerēta zemesgabalā, kuram Ventspils teritorijas plānojumā nav formulēti pietiekami skaidri un/vai detalizēti apbūves noteikumi vai teritorijā, kur vēl nav izstrādāts detālplānojums, Arhitektūras un pilsētbūvniecības nodaļa ir tiesīga atteikt būvniecības iesnieguma – uzskaites kartes pieteikuma izskatīšanu līdz detālplānojuma izstrādāšanai un apstiprināšanai;
- Skaidri definēti iesniedzamie dokumenti būvniecības iesniegumam – uzskaites kartei, kā arī būvatļaujas saņemšanai un būves nodošanai ekspluatācijā atkarībā no šādiem būves veida (ar iesēju pieprasīt papildus dokumentus):
 - Būvju un ēku jauna būvniecība;
 - Dzīvokļu pārbūve;
 - Tiek skartas nesošās būvkonstrukcijas vai ēkas fasāde vai koplietošanas telpas vai koplietošanas inženierkomunikācijas;
 - Netiek skartas nesošās būvkonstrukcijas, ēkas fasāde, koplietošanas telpas un koplietošanas inženierkomunikācijas;
 - Ēkas vai tās telpu izmantošanas veida maiņa bez pārbūves;
 - Inženierkomunikāciju būvniecība;
 - Dārza māju un to palīgבuvju būvniecība, rekonstrukcija, renovācija, inženierkomunikācijas dārzkopību teritorijās;
 - Būvju un ēku rekonstrukcija, renovācija, restaurācija;
 - Žogu un/vai labiekārtojuma izbūve;
 - Fasāžu rekonstrukcija, renovācija;
 - Ēku (būvju) nojaukšana.
- Lēmumu par būvniecības publiskās apspriešanas nepieciešamību var pieņemt Ventspils domes Arhitektūras un pilsētbūvniecības nodaļa un tikai nepieciešamības gadījumā vērsties pie Pilsētas attīstības komisijas;
- Sūdzību izskatīšanai ir ieviests speciāls Ventspils domes telefona numurs, kā arī pastāv iespēja uz sūdzībām atbildēt Ventspils domes mājas lapā.
- Regulāra būvuzraudzība pašvaldības/valsts būvobjektos, sabiedriski nozīmīgos būvobjektos, kā arī sistemātiska pārējo būvobjektu pārraudzība, ko pieļauj salīdzinoši nelielā pilsētas teritorija un mazie būvniecības apjomi;
- Būvniecības veidlapas pieejamas klientiem ērtā – rediģējamā formātā Ventspils domes mājas lapā (MS Word formātā).

Negatīvā būvniecības pārraudzības pieredze:

- Trūkst priekšrakstu - normatīvo aktu un metodisko materiālu būvju drošības noteikšanai;
- Trūkst pilnvaras veikt būvniecības uzraudzību privātīpašumā (piemēram, dzīvokļos), t.sk. patvaļīgas būvniecības konstatēšanai;
- Juristu trūkums kopumā un jo īpaši to juristu, kuri specializējušies būvniecības jomā.

Citas atziņas:

- Trūkst priekšrakstu par būvniecība ierosinātāja iespējām veikt būvniecību sev piederošā ēkā, kas atrodas uz trešajai pusei piederošas zemes.

Būvniecības pārraudzības procesu izpildes termiņi:

- Plānošanas un arhitektūras uzdevuma (PAU)/ Būves nojaukšanas uzdevuma (BNU)/ pamatota rakstiska atteikuma izsniegšana – 30 dienas.
 - Rakstiska atzinuma sniegšana par publiskās apspriešanas nepieciešamību ar iespēju pieprasīt papildus dokumentus – 14 dienas.

- Rakstiska atzinuma sniegšana par nepieciešamību organizēt projekta skiču (ideju) konkursu – 14 dienas.
- Gadījumos, kad būves nojaukšanai sākotnēji nepieciešams saņemt Ventpils domes lēmumu, BNU Ventpils domes izpilddirektora 1.vietnieks izsniedz 60 dienās (ja būves nojaukšanai sākotnēji saņemams Ventpils domes lēmums, Arhitektūras un pilsēt būvniecības nodaļa 14 dienu laikā no būves nojaukšanas iesnieguma saņemšanas no būvniecības ierosinātāja rakstiski viņu informē par to);
- Vienkāršotās renovācijas vai vienkāršotās rekonstrukcijas izskatīšana un ieceres akceptēšana/ rakstiska pamatota atteikuma sniegšana – 10 dienas;
- Skiču projekta saskaņošana vai pamatota rakstiska atteikuma sniegšana – 5 dienas vai 15 dienas (ja izstrādātais skiču projekts sākotnēji izskatāms Pilsētas attīstības komisijā, Arhitektūras un pilsēt būvniecības nodaļā);
- Tehniskā projekta saskaņošana vai pamatota rakstiska atteikuma sniegšana – 10 dienas;
- Būvatļaujas izsniegšana – 7 dienas;
- Būves ekspluatācijā pieņemšanas dienas noteikšana – 10 dienas pēc visu nepieciešamo dokumentu saņemšanas.
- Būves pieņemšanas/nodošanas akta izsniegšana – 5 dienas.

Liepāja

Pozitīvā būvniecības pārraudzības pieredze:

- Būvinspekcija piedalās arī būvprojektu izskatīšanā, Būvvaldes padomes sēdē, tādējādi mazinot pasūtītāja risku nesaņemt būvatļauju un būvvaldes risku nepilnīgi izskatīt būvniecības ieceres dokumentāciju;

Negatīvā būvniecības pārraudzības pieredze:

- Būvniecības ierosinātajiem parasti ir nepieciešams speciālista padoms, tādējādi tiek sniegts daudz konsultāciju.
- Liels risks, ka PAU tiks apstrīdēts, jo PAU sevī ietver Būvvaldes arhitekta subjektīvu lēmumu iespējamību. Ideālā gadījumā šādam dokumentam vispār nevajadzētu būt, bet būvprojektam vajadzētu balstīties tikai uz pašvaldības teritoriālpārplānojuma, normatīvajiem dokumentiem.
- Būvvaldes padomes nelabvēlīgā ietekme uz būvniecības pārraudzības mērķu sasniegšanu, jo tā samazina amatpersonu atbildību un paildzina būvniecības ieceres izskatīšanas laiku.
- Problēma ir, ka darbinieki, kas izskata būvniecības ieceri nav tik pat kompetenti kā tie, kas to sagatavo un iesniedz.
- Problēma ir, ka mazas pašvaldības nespēj atļauties noraidīt būvniecības ieceres, jo savādāk šajās pašvaldībās būvniecība vispār neattīstītos.
- Tehnisko noteikumu izsniedzēju prasību un noteikumu kvalitātes dažādība (gan augsta, gan zema).
- Nepieciešamība notariāli apliecināt iesniedzamo dokumentu kopijas ir laikietilpīgs process.

Citas atziņas:

- Būvniecības ierosinātajam nav jābūt speciālistam.
- Projektētāju un citu būvniecības dalībnieku sertifikācijas sistēmu zemā kvalitāte bremsē būvniecības attīstību.
- Būvniecību reglamentējošiem normatīvajiem dokumentiem vajadzētu būt pašvaldības regulētiem, tikai pašos pamatos balstoties uz valsts līmeņa likumdošanu.

- Pašvaldībai (Ņujorkas piemērs) vajadzētu būt lielākām iespējām tirgoties ar projektu attīstītāju, saņemot konkrētu pilsēt būvnieciski svarīgu labumu par to, ka attīstītājs var būvēt detālplānojumā neparedzētu būvi.
- Būvinspekcijai nebūtu jāpārbauda objektā veikto darbu atbilstība būvprojektam un to kvalitāte, bet būtu jāpārbauda, vai būvuzņēmējam ir nepieciešamā kvalifikācija (t.sk. prakses sertifikāts) šos darbus veikt atbilstošā kvalitātē.

6.5. Pielikums 5 - RDPAD klientu vērtējums

Pozitīvais klientu vērtējums par būvniecības pārraudzību:

- KAC darbība un internetā pieejamā informācija ir vērtējama kā optimāla.
- Iesniedzamais dokumentu apjoms gan būvniecības ieceres procesā, gan būvprojektu procesā ir apmierinošs un atkārtota dokumentu iesniegšana ir pieņemama, jo saprotama ir ērtība vairākām iesaistītajām pusēm, ja vienā „dokumentu pakā” ir visi nepieciešamie dokumenti.
- Inženieru padomes darbs vērtējams kā labs. Inženiertīklu īpašnieku apvienošana šajā padomē samazina būvprojektu izskatīšanas laiku. Tomēr lielus būvprojektus pirms Inženieru padomes sēdes tik un tā ir nepieciešams saskaņot individuāli, jo Inženieru padome faktiski tikai saskaņo, nevis izskata sarežģītas būvniecības ieceres padomes sēdēs.
- RDPAD kadru mainība nav ietekmējusi klientu darbību un būvniecības ieceru izskatīšanu.

Negatīvais klientu vērtējums par būvniecības pārraudzību:

- Būvvaldes politiskā pakļautība, jo nereti caur pilsētas ģenerālpplānu un detālplānojumu izstrādes un saskaņošanas procesu tiek pieļauts būvniecības ierosinātajiem būvēt projektu attīstītājiem, bet ne pilsētai ekonomiski izdevīgus projektus;
- Nepietiekams teritoriālpplānojums, detālplānojumiem iztrūkst šķērsprofili ar komunikāciju līnijām, komunikāciju shēmas.
- Inženiertīklu īpašnieku nepietiekami izstrādātās un ar nepietiekami augstām prasībām vai tieši pretēji - pārāk augstām prasībām veidotie tehniskie noteikumi;
- Būvprojektu ekspertīzes priekšrakstu / metodikas trūkums, tādējādi nav prognozējama šādas ekspertīzes kvalitāte.

Viedoklis par būvniecības pārraudzības funkcijām:

Būvvaldes un Būvinspekcijas funkcijās vajadzētu būt:

- Īpašumtiesību pārbaudei.
- Atbilstības pilsētas attīstības plāniem pārbaudei (t.i. detālplānojumam, ģenerālpplānam, PAU, VBN, utt.).
- Dokumentācijas pārbaudei būvdarbu veikšanas laikā un būvju pieņemšanā ekspluatācijā.

Citas atziņas:

- Pašvaldības un tās uzņēmumu mazā vēlme un iespējas piedalīties infrastruktūras būvniecības finansēšanā pilsētas interesēs, sadarbojoties ar pasūtītāju (izņēmums ir AS Latvenergo);
- Detālplānojumā reti tiek rezervēta zeme pašvaldības vajadzībām, piemēram, dažādu infrastruktūras un inženiertehnisku projektu prasībām un vajadzībām;
- Problēma no tā, ka atšķirībā no Lietuvas un Igaunijas, būvniecību var veikt vietās, kur nav detālplānojuma;
- SIA "Rīgas GeoMets" monopolstāvoklis un lēnā darbība komunikāciju saskaņošanā (topogrāfiskā uzmērīšana).
- Būvuzraugiem pietrūkst konkurences, tādējādi pasūtītājiem pieaug būvuzraudzības izmaksas.